

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București, GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel București
 ALEX. CERBAN ALFRED JUVARA IOSEF G. COHEN TR. ALEXANDRESCU V. ANGHELOVICI EUG. EMMANUEL
 Dr. in Drept din Paris Dr. in Drept din Paris Avocat Fost Prim-Președ. Trib. Dr. in Drept din Paris Dr. in Drept din Paris
 Profesor Universitar Avocat Avocat Avocat Jud. Trib. Ilfov Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. in drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

ABONAMENTUL

Un an p. Bănel, Case Comerc. și Autorit. 300 lei
 „ Magistrați și Avocați fără supl. 150 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artei, 5 și Rahovei, 5

Lângă Palatul Justiției

— TELEFON 13/29 —

SUMAR**CONGRESUL AVOCAȚILOR**— *Congresul avocaților.***JURISPRUDENȚA :**

— Curtea de Casație s. I: *Petre Prunescu cu David Schaler* (De când curge termenul de apel contra ordonanțelor de evacuare date după legea proprietarilor de judecări sau președinte? La ce dată trebuie apreciată gestiunea de afaceri? Cum trebuie cerut sporul de chirie? Art. 1, 2, 12 și 13 l. proprietarilor; Art. 987 urm. c. civ. și decretul-lege No. 1420/920;

— Idem și Curtea de Apel Buc. s. III: *Locot-Colonel Sabin Hoș cu Ministerul de Război* (Act administrativ de autoritate ilegal. Particular vătămat. Dreptul de a cere restabilirea stării legale și daune. Instanțele competente și procedura. Aplicațiune cu privire la militari. Art. 5 § III lit. f. și g. și art. 33 din legea org. a Curții de Casație), cu o *Notă* de D. R.

— Casație s. II: *Maior Vasile Porumbaru cu Aurel Popescu* (Novațiune. Cambie dată în achitarea unei datorii. Neachitarea la termen. Dacă simpla acceptare a operat o novațiune cu privire la o datorie de chirie. Art. 1128 al. 1 c. civ.), cu o *Notă* a Red.

— Casație s. III: *Căpitan Comandor Emil Oprisan cu Ministerul de Război* (Luarea comenzii unui ofițer în timp de război. Consecințe legale: Punerea la retragere. Aprecierea suverană a Comandantului de căpitanie asupra necesității luării comenzii. Art. 21 al. 5 l. înaintărilor în armată și 27 l. poziției ofițerilor);

— Trib. Fălciu: *Aglaiă Radu și alții cu Ministerul de Finanțe* (Moștenitorii lui de cujus mort în timpul exproprierii moșiei, trebuie să plătească supra-taxa de 40% la valoarea în rentă a pământului expropriat. Art. 50 din decretul-lege de expropriere No. 3631/918 și art. 45 l. timbrului), cu o *Notă* de d-l avocat N. Gh. Chirițoiu;

— Trib. Dolj s. II: *Florea Vasiliu, dat judecării pentru specula* (Ordonanțele comunale pentru fixare de prețuri maximale. Validitatea lor. Instanțele de judecată. Componerea Comisiunii de judecată a speculanților. Hotărâre semnată numai de doi membrii. Valabilitate. Decretele-legi 673 și 2969/919), cu o *Notă* a Red.

— Trib. Ilfov s. II comercială: *Mauriciu Behar cu Filip Haas & Co.* (Acțiune cambială. Actele complementare întrebuițate pentru validarea unei cambii. Dacă ele urmează cambia în timpul circulației? Reprezentația pe cambie și ratificarea unui asemenea mandat. Art. 270 al. 8 c. com. și 1516 c. civ.), cu o *Notă* de d-l avocat Alex. Em. Lăzărescu.

— Trib. din Lille (Pensiune alimentară. Sume datorate. Nereclamarea plății lor. Absența lipsei. Plată fără cauză. Art. 205 și urm. c. civ. fr., art. 187 și urm. c. civ. rom.), cu o *Notă* de d-l avocat Eug. Emmanuel.

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

— *Apel II:* Decret-lege No. 3616/918. Intreprinderi puse sub sechestrul. Contestație. Dacă există dreptul de a face contestație la o avere considerată ca pradă de război? Soluție afirmativă. Interpretarea decretului-lege No. 3616 din 1918. Art. 1 și 5 din sus menționatul decret-lege.

— *Apel III:* Tutore. Plasare de bani ai minorilor. Asociație în participație. Dacă constituie un plasament? Soluție afirmativă. Art. 339 cod. civ., art. 13 și 253 c. com.

— *Apel IV:* Societate anonimă. Sporire de capital. Dacă consiliul de administrație are acest drep, care aparține numai adunării generale? Art. 160 c. com. cu nota Red.

În același loc, în numărul trecut, am adus salutul nostru călduros primului Congres al avocaților din România-Mare, deschis în ziua de 6 Mai a. c. în Capitala Regatului.

Ca revistă de drept, era firesc să urmărim cu tot interesul desbaterile acestui Congres, dat fiind programul de lucrări anunțat: alcătuirea anteproiectului legii organice unitare a Corpului și discuțiuni asupra unificării legislației. Nimic mai nemerit, într'un stat modern și democrat, ca fiecare corporație, fiecare ramură de activitate socială să-și exprime singură doleanțele și aspirațiunile, mai înainte de încheierea lor în prescripțiuni de lege. Cu mai mult cuvânt acest corp de elită, care este corpul avocaților, era dator să se reorganizeze în România mărită, în concordanță cu situațiunea nouă politică și cu necesitățile legiferării de mâine pentru întreaga țară.

Am salutat dar cu mulțumire hotărârea avocaților de a se reuni în Congres. Și, trebuie să o mărturisim, am privit cu emoțiune, din colțul nevăzut al sălii, la toată desfășurarea discuțiilor, căci ideea adunării unui Congres pentru desbaterea unificării a pornit dela noi, din sânul Asociației juriștilor din România-Mare, creiată din îndemnul direcțiunii acestei reviste. Într-adevăr, la 26 Octombrie 1919 s'a declarat constituită această Asociațiune, sub președinția ilustrului avocat și profesor C. G. Dissescu și la 28 Decembrie acelaș an a ținut prima adunare plenară, sub președinția d-lui St. Cicio-Pop, Ministru de Justiție în acel timp, față fiind și reprezentanți ai ținuturilor românești alipite. S'a hotărât atunci, prin cuvântul fruntașului ardelean, ținearea a două Congrese: unul la București, unde isvorăște lumina pentru întregul neam și altul la Cluj, unde toată viața culturală a Ardealului este concentrată.

Luându-ne libertatea de a restabili această pagină a vieții noastre juridice unitare, ne grăbim să recunoaștem toate meritele inițiativei Baroului de Ilfov în organizarea Congresului de avocați, care s'a închis la 10 Mai a. c.

Curierul Judiciar, fidel scopului și tradițiunii sale, nu poate decât să încurajeze toate inițiativele având drept obiect îmbunătățirea legilor și distribuirea imparțială a justiției.

Frații noștri din Transilvania, Bucovina și Basarabia, veniți la congres și-au dat perfect de bine seama că viața de libertate la care sunt chemați prin uniunea la Patria-mumă, cere în primul rând sacrificiul ideilor

pereconcepute și aderarea la opera de unificare. Neexistând nici învinși nici învingători, avocații din toate țările Românești au voit să dovedească acum, la prima ciocnire a intereselor lor profesionale, că sunt partizanii nu numai ai unității sufletești dar și ai realizărilor în fapte a acestei unități. Primul pas a fost făcut, și cum el pornește dela promotorii vieții juridice și morale a unui popor, desigur că nu sintem legănați de iluzii, exprimându-ne credința, că unificarea întregii legislații se apropie.

S'a ridicat cu oarecare aprindere în congres cestiunea dacă, în starea actuală a legislației, avocații din vechiul regat pot pleda depe acuma înaintea instanțelor din Transilvania și Bucovina.

Socotim că cestiunea s'ar fi simplificat cu desăvârșire, dacă juriștii ar fi ținut seamă de dispozițiunile constituționale, cari, desființând pentru totdeauna «privilegiile» de orice natură, n'a putut înțelege să lase să subsiste diferențieri în condițiunile avocaților, după cum sunt din regat sau din provinciile unite. Constituția a fost extinsă prin efectul alipirii fără condițiuni a provinciilor românești, și Basarabia stă pildă de cum trebuie să se înțeleagă oficiul public și de interes general al avocatului.

Păcat că lucrările congresului s'au mărginit numai la punerea pe articole a proiectului de lege pentru reorganizarea corpului de avocați. Era momentul ca personalități marcante ale strălucitului Barou de Ifov, cari au lipsit de la desbateri, să ridice vocile lor autorizate și să pună în lumină problema, de sigur complexă și delicată, a unificării întregii legislații. Propileele viitorului așezământ ar fi fost înălțate cu această ocaziune și Congresul ar fi înscris o altă pagină, cu mult mai însemnată de cât aceea a unui proiect de lege a avocaților, de alt-fel cu totul provizoriu, supus de acuma înaintea examinării din nou și eventualelor amendări din partea decanatelor.

Atacată cestiunea unificării după aproape doi ani dela unire, s'ar fi întrezărit desigur mijloacele cele mai potrivite pentru aducerea ei la îndeplinire. Ne-am alipit de popoarele cari au luptat pentru drept și libertate, am suferit și am învins cu ele în contra popoarelor cari ne-au ținut subjugăți sub dreptul celui mai tare. Să perfecționăm dar codul Napoléon și să-l apropiem nevoilor actuale generale, căci prin acest cod am trăit ca Români liberi și am propășit sub egida ideilor de libertate și egalitate a tuturor înaintea legii și a justiției. Pe bazele acestui cod, să construim, de va fi nevoie, o procedură mai practică pentru găsirea dreptății, după cum nimic nu ne împiedică de a restabili din vechile așezăminte românești pe acelea cari se împacă încă și nu contrazic sentimentele actuale ale poporului reunit. Iar în caz când ar fi să aderăm la un sistem eclectic, să nu perdem nici când din vedere că atingem suveranitatea Statului român, dacă s'ar da o preponderență însemnată concepțiilor de drept pe cari sunt clădite codificările sub cari au au trăit până la liberare frații noștri subjugăți.

Odată cu reorganizarea corpului de avocați, era natural să vedem pregătirea pe care Congresul o are cu privire la cestiunea, în strînsă legătură cu distribuția justiției, relativă la organizarea magistraturăi.

Am preconizat înscris și prin cuvântări publice înfrățirea baroului cu magistratura și avem credința că mai curând sau mai târziu o asemenea problemă de interes social va face obiectul deliberării corpurilor legiuitoare. Ce prilej fericit ar fi fost pentru Congres și în special pentru președintele său, dacă în locul ieșirii d-lui avocat Osvold Teodoreanu, Congresul și-ar fi îndreptat gândirea și ar fi pregătit opera a acestei necesare reforme,

care să pună justiția la adăpostul criticilor, eliberând-o de sub jugul neconstituțional al puterii executive!

Cuvântările ținute în tot cursul Congresului ne lasă impresiunea, pe care o exprimăm cu toată rezerva pentru că ne e teamă să o credem noi înși-ne, că lucrările Congresului n'au fost premerse de studii pregătitoare în vederea înlăturării legii Corpului de avocați, necum pentru discutarea unificării legislației.

A fost, am putea zice, un mic Parlament, iar proiectul prezentat — opera inițiativei parlamentare a Baroului de Ifov.

Nu putem termina aceste câteva simple observațiuni, fără să nu recunoaștem că rezultatul Congresului constituie un frumos început pentru marea operă de mâine. Din lucrările Comisiunilor ale Congresului, viitoarea adunare, care dorim să fie adunarea tuturor juriștilor din România, va alege materialul cel mai bun pentru întărirea justiției, prin organizarea corpurilor cari concură la exercițiul și distribuția ei.

Incheem aceste rânduri cu exprimarea admirațiunii noastre pentru reprezentanții distinși ai barourilor din provinciile surori, cari au aderat la ideea unificării generale, ca fiind conformă adevăratelor sentimente naționale. În special, relevăm cuvântarea delegatului Transilvaniei, d-l av. Mețianu, din care se desprinde, ca o profesiune de credință, învățământul, că avocatul ardelean a făcut din vocațiunea sa un apostolat în serviciul cauzei naționale, dezinteresat și expus la tot felul de jertfe.

DIRECȚIUNEA.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 21 Decembrie 1920

Președinția d-lui G. N. BUZDUGAN, Președinte

Petre Prunescu cu David Schaller

Decizia No. 678

Legea proprietarilor.—Contract de închiriere autentic investit cu formulă executorie. — Ordonanță de evacuare dată de Judecător sau Președinte. — Atacarea ei cu apel. De când curge termenul de apel? Art. 1, 2, 12 și 13 din lege.

Gestiune de afaceri. — La ce dată trebuie apreciată utilitatea ei?—Art. 987 și urm. c. civ.

Spor de chirie. — Cum trebuie cerut?—Decretul-lege No. 1420/920.

1. *În contra ordonanțelor date de Președintele Tribunalului sau Jud. de ocol, conf. art. 1 și 2 din legea proprietarilor, pe t-meul contractului de închiriere autentic și investit cu formula executorie se poate face apel. Termenul de apel este tot acel de 3 zile prevăzut de art. 12 din lege, dar el curge dela comunicarea ordonanței, deoarece ea se dă fără citarea părților.*

2. *Utilitatea gestiunii de afaceri trebuie apreciată la data când au fost îndeplinite actele care o compun, iar nu la data când se dă socotelile ei.*

3. *Sporurile de chirie prevăzute de decretul-lege No. 1420/920, nu pot fi cerute decât în conformitate cu dispozițiunile acestei legiuiri.*

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier Stambulescu, pe d-l av. G. Alexandrescu în dezvoltarea motivelor de recurs, cum și pe d-l av. G. Cristescu în combateri;

Deliberând,

Asupr arecursului făcut de Petre Gh. Prunescu în contra deciziei No. 137/920 a Curței de Apel București s. III-a dată în proces cu David Schaller;

Asupra I-lui motiv de casare:

«Violarea legii și greșita interpretare a art. 12 din legea proprietarilor.

«Subsrisul având contract de închiriere autentificat de Jud. ocol. IV București la No. 435 915 la 20 Martie 1920, am cerut și obținut în Camera de Consiliu conform art. 2 din legea proprietarilor ordonanța prezidențială pentru 4000 lei chirie și evacuarea imobilului din str. Legislator No. 5 contra chiriașului meu David Schaller. Ordonanța prezidențială fiind executorie am făcut somațiune intimatului pentru executare și primindu-se somațiunea la 5 Aprilie a. c. a doua zi intimatul face apel contra ord. Trib. Ilfov s. IV. Am susținut că apelul intimatului de astăzi în recurs, făcut contra unei ordonanțe prezidențiale dată conf. art. 2 din legea proprietarilor la 20 Martie a. c., numai este în termen la 6 Aprilie a. c. Aceasta rezultă categoric din art. 12 l. pr. coroborat cu art. 11 și 13 și celelalte dispozițiuni ale legii proprietarilor. Nu există comunicare când e vorba de apel după legea proprietarilor

«Art. 12 continuă punctul de vedere al legislatorului din art. 11 și este în perfectă concordanță cu art. 13 și celelalte dispozițiuni ale legii proprietarilor.

«Hotărârea prezidentului sau a judecătorului de ocol, pronunțată astfel (adică fie pronunțată cu citarea părților, fie pronunțată fără citarea părților) conf. art. 2 l. pr. va putea fi atacată cu apel, în termen de trei zile dela pronunțare. Așa spune art. 12 l. pr. și deci, acest art. ca și art. 11 care vorbește de caracterul executoriu al hotărârilor pomenite de ambile feluri de hotărâri, Imprejurarea ca art. 12 întrebunțează expresiunea «hotărârea» și nu zice nici ordonanța, nu are nici o importanță, căci nu se poate tăgădui că ordonanța dată conf. art. 2 l. pr. nu este o hotărâre.

«Dacă s'ar face această distincție adică ordonanța dată conf. art. 2 l. pr. nu este o hotărâre, atunci trebuie să primim consecința fatală că nu există un drept de apel contra unei astfel de ordonanțe, căci sediul dreptului de apel din legea proprietarilor e art. 12.

«Această interpretare respectă și principiul celor două grade de jurisdicție și este în perfectă concordanță cu art. 13 și 19 din această lege. Legiuitorul legii proprietarilor a prevăzut toate ipotezele și în cazul când s'a pierdut termenul de apel, îi mai rămâne celui interesat dreptul de contestație și dacă nu s'a făcut nici apel, nici contestație va face acțiune în daune conf. art. 19 cel ce uzează de o cale nu mai poate uza de celelalte.

Argumentul Curței de apel că intimatul nu putea să aibă cunoștință de judecată în cazul art. 2 l. pr. îi răspund de dilema: ori respectăm art. 12 l. pr. (unde e sediul dreptului de apel, după legea proprietarilor); ori nu, și în acest caz, nu există dreptul de apel, căci numai găsim în această lege specială un alt art. după care se poate face apel contra ordonanței dată conf. art. 2 l. pr.

«In rezumat, intimatul putea face apel dacă mai era în termen, n'a făcut în termen apelul, îi rămânea calea contestațiunii, și la 6 Aprilie 1920, nu putea face decât contestațiune, nu apel.

«Apelul făcut deci la 6 Aprilie contra ordonanței date la 20 Martie e tardiv, cer admiterea acestui prim motiv de casare, fără trimitere».

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că, recurentul P. G. Prunescu, în calitate de proprietar și pe temeiul contractului de închiriere autent. de jud. ocol IV București la No. 435/915 a cerut și obținut dela Președintele Trib. Ilfov s. III-a o ordonanță, dată în virtutea dispozițiilor art. 1 și 2 din l. pr., fără citarea părților pentru evacuarea intimatului D. Schaller din imobilul închiriat acestuia cum și obligarea lui la suma de 4000 lei datorită drept chirie;

Că această ordonanță nu a fost comunicată intimatului, dar fiind pusă în executare la 5 Aprilie 1920,

chiriașul a atacat-o cu apel la Curtea din București în ziua de 6 Aprilie 1920;

Că, în instanța de apel, proprietarul ridicând incidentul că, conf. art. 12 din l. pr. apelul ar fi tardiv de oarece nu a fost introdus în termenul de 3 zile dela pronunțare, prevăzut de acest text de lege, incidentul a fost respins de Curte, pe motiv că ordonanța prezidențială fiind dată fără citarea părților, termenul de apel nu putea curge dela pronunțare, ci dela comunicare, care în speță nu a avut loc;

Că, după respingerea acestui incident, Curtea cercetând fondul procesului, a adm's în totul apelul chiriașului și a respins pretențiunile proprietarului, constatând că cel dintâi și-a achitat în termen chiria astfel cum a fost redusă de gestorii de afaceri ai proprietarului, pe când aceasta se afla în Moldova considerând că legea proprietarilor din 1903, pune la îndemâna acestora, pentru valorificare drepturilor lor rezultând din contractele de închiriere următoarele două căi sumare și anume:

1. Acea prevăzută de art. 1 și 3 și care este calea unei acțiuni ce trebuie introdusă în formele cerute de art. 68 și 69 pr. civ. în care părțile se citează, judecata făcându-se însă în camera de consiliu, după competența instanței, de Jud. de ocol sau de președintele Trib. ori înlocuitorul său, hotărârea pronunțată fiind fără drept de opoziție, ci numai cu apel în termen 3 zile dela pronunțare, pe lângă alte dispozițiuni de procedură menite a accelera judecarea acestor procese și a asigura drepturile proprietarilor și 2) Acea prevăzută de art. 2, care este acordată numai proprietarilor ce au contractat autentic și investit cu formulă executorie și numai pentru a obține plata chiriei sau evacuarea chiriașilor. În acest din urmă caz, legea dă drept proprietarilor de a cere Președintelui Tribunalului, sau Jud. de ocol să emită o ordonanță de executare sau de evacuare fără citarea părților și numai după o simplă petițiune însoțită de contractul autentic și investit cu formula executorie. Această cale a fost urmată și de recurentul de astăzi pentru valorificarea pretențiunilor sale față de intimat;

Considerând că, în contra ordonanței date pe temeiul dispozițiilor art. 2 legea prevede două căi de atac și anume: dreptul de apel și dreptul de contestațiune la executare (art. 13); că partea care a uzat de una din aceste căi, nu mai poate uza de cealaltă (art. 12). Că deși legiuitorul, în ce privește contestațiunea ce s'ar introduce, specifică că ele se vor judeca după regulile fixate pentru contestațiunile făcute la executarea silită a hotărârilor, cu deosebire însă că în termen mai scurt și cu precădere, totuși în ce privește apelul, deși îl prevede categoric în art. 12, nu arată de când urmează a fi calculat termenul de trei zile acordat pentru introducerea lui;

Considerând că legea proprietarilor fiind o lege de procedură, derogatoare dela dreptul comun, dispozițiunile sale nu pot fi interpretate în mod strict și numai în cazurile speciale prevăzute, dar în celelalte cazuri se aplică noemele dreptului comun;

Că, dar, în lipsă de orice dispozițiune, cu privire la modul de calculare al termenului în apel în cazul ordonanțelor prezidențiale, urmează că el trebuie socotit dela comunicarea ordonanței către chiriaș, conform procedurii civile;

Că, acest mod de a vedea se impune nu numai prin aplicarea rațională a principiilor de drept și în mod logic, deoarece chiriașul nu poate avea cunoștință de existența ordonanței și nici s'o atace cu apel decât dela primirea ei;

Că, dar, în speță, întrucât este constant că ordonanța obținută de proprietar la 20 Martie 1920, nu i-a fost adusă la cunoștința chiriașului decât la 5 Aprilie 1920, când a fost însă în executare, bine și cu aplicarea exactă a principiilor puse în art. 1, 2, 3, 12 și 13 din legea proprietarilor Curtea a decis că apelul a fost introdus în termen, astfel că motivul de casare fiind nefondat se respinge;

Asupra celui de al II-lea motiv:

«Greșită interpretare a art. 987 și urm. din c. civ. în ce privește gestiunea de afaceri.

«Subscrisul având contractul de închiriere autent. de Jud. ocol IV București la No. 435/920, gestiunea de afaceri nu era nici necesară și nu mi-a fost nici utilă. Greșit deci Curtea consideră ca bune cele trei contracte încheiate pe timpul cât eu am fost în război pe prețuri derizorii și de persoane care nu mă reprezenta ca mandatar personal sau legal. Nu recunosc aceste contracte și pretind că contractul meu de închiriere nu putea fi desființat decât prin voința ambelor părți și neavând mandatar lăsat de mine nici administrator provizoriu numit conform legii excepționale, nu se putea desființa contractul nostru autentic și al cărui termen expira la 23 Aprilie 1920.

«Curtea deci cu violarea legii și cu greșita interpretare a textelor de mai sus se pronunță pentru o gestiune de afaceri, când această gestiunea nu era necesară și nici nu mi-a folosit; Curtea face chiar o omisiune nepronunțându-se asupra capătului meu de apărare și nediscutând valabilitatea contractului meu autentic, așa cum arăt și în concluziile scrise depuse».

Având în vedere că, pentru a respinge în fond pretențiunile proprietarului, Curtea de Apel constată în fapt că prin contractul de închiriere, intervenit între dânsul și chiriaș, s'a fixat chiria anuală de 2900 lei, redusă apoi la 2500 lei, că deși contractul avea o durată de 5 ani, începător dela 23 Aprilie 1915, totuși recurentul fiind plecat în Moldova, tatăl său a încheiat cu intimatul un alt contract, pentru anul Aprilie 1917, 1918 cu chirie de 1000 lei anual, că la expirarea acestuia chiriașul a încheiat un alt contract, tot pe un an și cu același preț cu curatoarele averii recurentului, iar la 23 Aprilie 1919 un alt contract, tot pe un an, cu doi frați, ai recurentului acesta nefiind înapoiat din Moldova, chiria de această dată fiind de 1500 lei; că, mai constată Curtea, toate aceste contracte au fost executate și plata chiriei s'a făcut în mod regulat de intimat;

Că, față cu pretențiunile proprietarului că pe tot timpul lipsei sale să i se plătească chiria după primul sau contract, Curtea constată și motivează că, gestiunea de afaceri ce i-a fost făcută prin contractele sus arătate de tatăl, precum și curatoarele averii sale, i-a fost utilă și în consecință îi respinge pretențiunile;

Considerând, că utilitatea unei gestiuni de afaceri, trebuie apreciată la data când au fost îndeplinite diferite acte care formează, dar nu la data când se fac socotelile gestiunii, deoarece posterior această utilitate poate să dispară, din cauza unor împrejurări independente de voința părților;

Că, în speță, Curtea constată și motivează că într'adevăr contractele încheiate de către tatăl, curatoarele și frații recurentului, a profitat și în consecință hotărăște că-i sunt opozabile;

Că această apreciere a Curții, fiind întemeiată pe interpretarea unor chestiuni de fapt și fiind motivată, scapă controversei acestei înalte Curți și ca atare motivul de casare devine nefondat și se respinge;

Asupra celui de al III-lea motiv de casare:

«Omisiune esențială. Am arătat Curții că chiar în cazurile când nu ar ține cont de modul meu de apărare, așa cum am arătat mai sus, contractul încă trebuie reziliat pe mo-

tivul că nu mi s'a plătit chiria și sporurile în conformitate cu dispozițiunile legii excepționale și a decretelor din 19 N-brie 1919 și din 2 Aprilie 1920, decrete referitoare la raporturile dintre chiriași și proprietari, Curtea omite a se pronunța asupra acestui capăt al cererii mele».

Având în vedere că, din concluziunile puse de recurent înaintea Curții de apel nu rezultă că dânsul a formulat cerere precisă cu privire la sporul de chirie, la care ar avea drept;

Că de altfel D. L. 1420/920, prevede o procedură specială și anume termene în care trebuie cerut acest spor și el nu poate fi acordat decât cu îndeplinirea acestor condițiuni, ori recurentul n'a făcut dovadă înaintea instanței de fond că le-a îndeplinit; că astfel fiind și acest ultim motiv de casare, devine nefondat și în consecință recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive Curtea respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 10 Decembrie 1920

Președinția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

Locot.-Colonel Sabin Hodoș cu Ministerul de Război

Decizia No. 635

Act administrativ de autoritate ilegal. — Particular vătămat. — Dreptul de a cere restabilirea stării legale și daune. — Instanțele competente și procedura. — Aplicațiune cu privire la militari. — Art. 5 § III lit. f. și g. din legea organică a Inaltei Curți și art. 33 aceeași lege.

Potrivit legii Inaltei Curți de Casație din 1912, particularii pot ataca actele administrative de autoritate, făcute cu călcarea legii, afară de cele de guvernământ și a celor relative la exercițiul tutelei administrative. În acest scop ei trebuie să ceară Inaltei Curți de Casație S. III-a restabilirea stării legale, — iar în urmă, dacă această instanță declară actul ilegal, pot cere Curții de Apel respectivă daune pentru prejudiciul cauzat.

Acest drept s'a acordat și militarilor, însă într'o măsură mai restrânsă și numai pentru cazul când au fost puși la retragere din oficiu; — chiar în acest caz Inalta Curte nu poate ordona reîntegrarea, ci numai să recunoască dreptul la pensiunea întregă a gradului respectiv. Numai în urma acestora dânsii pot cere daune la Curtea de Apel respectivă.

Orice altă cerere de daune, care nu are ca temei juridic ilegalitatea actului administrativ și declararea lui ca atare de Curtea de Casație S. III-a, nu poate fi introdusă decât după dreptul comun.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocată Th. Voiculescu în dezvoltarea motivului de recurs, și pe d-l avocată Răsuceanu, în combateri.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Lt.-Colonel Sabin Hodoș în contra deciziei No. 147/920 *) a Curții de Apel București S. III-a, dată în procesul cu Ministerul de Război.

Având în vedere motivul de recurs astfel formulat:

«Greșita interpretare și reaua aplicare a art. 5 din legea Curții de Casație al. g. și violarea art. 33 al. 6 din legea Curții de Casație.

*) A se vedea în pag. următoare însoțită de Nota d-lui D. R. (N. R.).

«Curtea de Apel face o greșită interpretare a art. 5 al. g. când spune că s'a acordat militarilor dreptul de recurs pentru considerațiuni speciale și adaugă ca trebuia să mă adresez Curții de Casație :

«Art. 5 al. g. arată precis atât limitativ cât și enumerativ contra căror anume acte pot să se plângă militarii în Casație, zicând :... «însă numai în privința decretelor de punere în retragere și numai pentru quantumul pensiei», ori eu nu mă plâng contra actului în sine cerând ca consecință reintegrarea mea sau mărirea pensiei, ci cer ministerului de război daune pentru faptul că, călcând legea de înaintare în armată, în timp ce eu nu puteam face recurs, a făcut să mă ajungă limita de vârstă, să fiu scos la pensie mai înainte și într'un grad mult mai inferior ca acela la care a-și fi fost scos dacă legea de înaintare nu era să fie călcată. Precizăm înaintea Curții de Apel, că dacă în 1912 nu se comitea călcarea legii, ar fi trebuit să fiu scos la pensie mult mai târziu, cu o pensie mai mare, și a-și fi beneficiat deci de avantajele soldei și pensiei de Colonel sau general; ori ne înaintându-mă, m'a ajuns limita de vârstă pentru gradul în care am fost menținut și conform legii pensilor, legal am fost scos la pensie și legală e pensia ce mi s'a dat, pensia gradului ;

«Încălcarea comițându-se în timpul când eram în activitate art. 5 al. g. împiedecându-mă a mă plânge contra actului arbitrar și neputând face aceasta mi-a rămas deschisă calea daunelor, conform art. 33 din legea Curții de Casație, nefiind nevoie de a mă adresa întâi cu cerere Curții de Casație, spre a statua ea asupra ilegalității ;

«1. Pentru că nu mai eram în termen, după ce fusesem scos la pensie și

«2. Pentru ca decizia prin care fusesem scos la pensie nu era cauza daunelor, căci cauza lor era încălcarea comisă la 1912 ;

Având în vedere că, prin deciziunea supusă recursului, Curtea de fond respinge, ca inadmisibilă acțiunea intentată de recurent direct înaintea acelei instanțe, pentru ca ministerul de război să fie obligat a-i plăti daune, rezultate din faptul că punându-l la retragere, din oficiu, înainte de timp și cu călcarea legii de înaintare a ofițerilor, pensiunea cuvenită i-a fost regulată ținându-se seamă de gradul în care a fost scos, pe când dacă i se respectau drepturile de înaintare ar fi putut avansa chiar până la gradul de general și dreptul lor de pensiune ar fi fost mai mare ;

Că, pentru a hotări astfel instanța de fond motivează în drept că, acțiunea recurentului fie că ar avea ca temei juridic dispozițiunile din art. 5 § III litera f. și g. și 33 al. 6 din legea acestei Inalte Curți, cari și sunt invocate, în petițiunea respectivă, fie dispozițiunile din dreptul comun, ea însă nu putea fi intentată direct acelei instanțe, de oarece în primul caz trebuia mai întâi să se stabilească înaintea Curții de Casație secția III, ilegalitatea actului de care se plânge și numai în urmă să ceară daune, iar în cel de al doilea caz trebuia să intenteze acțiunea de daune direct tribunalului, după procedura dreptului comun ;

Considerând că prin legea organică din 1912 a acestei Inalte Curți, acordându-se particularilor dreptul de a ataca actele administrative de autoritate făcute cu călcarea legii, cu excepția actelor de guvernământ și a celor referitoare la exercițiul tutelii administrative, s'a statonnic principii că Inalta Curte, stabilind că actul este ilegal, să invite autoritatea care l'a săvârșit să-l desființeze, sau să-l modifice, restabilindu-se astfel starea legală. ;

Că, acest drept de a se critica actele autorităților, s'a acordat și militarilor, însă într'o măsură mai restrânsă și anume numai în cazul când sunt puși la retragere din oficiu ;

Că, însă, în acest caz dânșii nu pot cere reintegrarea, adică restabilirea stărei legale, ci numai pensiunea gra-

dului corespunzător, fiind considerați în această privință că ar fi îndeplinit în întregime anii serviți pentru a obține pensiunea întreagă ;

Considerând că, o consecință a acestor principii și întrucât actul autorității a putut produce și prejudicii părților, s'a dat acestora dreptul ca, după ce au obținut dela Inalta Curte restabilirea stărei legale, să ceară și să obțină despăgubiri pentru prejudiciul suferit, iar ca instanțe speciale pentru cercetarea acestor cereri de daune au fost instituite Curțile de Apel, în a căror circumscripțiune s'a îndeplinit actul atacat ;

Că acest drept de a se cere daune s'a acordat și militarilor ;

Considerând că, acesta fiind principiul fixat prin legea din 1912, urmează că, Curțile de apel nu au competența de a judeca ca primă și ultimă instanță decât numai arătatele cereri de daune, adică cele cari au ca fundament juridic ilegalitatea actului săvârșit de administrațiune și numai după ce această ilegalitate a fost consfințită în recursul în contencios adresat secțiunii III-a a Inaltei Curți ;

Că dar și militarii nu pot cere asemenea daune direct înaintea Curților de apel, decât numai pentru cazul când au fost pe nedrept puși la retragere din oficiu și după ce Inalta Curte secția III-a stabilind în prealabil ilegalitatea acestei măsuri le-a recunoscut dreptul la pensiunea integrală a gradului în care au fost scoși ;

Că dar ori ce altă cerere de daune, care nu are aceste temeiuri juridice urmează a fi introdusă și judecată după procedura dreptului comun ;

Că în speță, dacă legea din 1912, prin art. 5 § III litera g. a oprit pe recurent, pentru considerațiuni speciale armatei, de a putea cere anularea ca ilegale a măsurilor prin care nu s'a respectat drepturile sale de înaintare, această împrejurare nu-i dă dreptul de a se putea adresa direct Curții de Apel pentru a obține daune pentru prejudiciul suferit prin călcarea drepturilor sale, deoarece în această privință legea din 1912, nu dispune nimic, iar competența excepțională acordată printr'ansa Curților de Apel nu poate fi aplicată decât numai la cazurile strict limitate, deja arătate, cazuri în cari acela al recurentului nu intră ;

Că dar, cu respectarea și cu o justă aplicare a principiilor legii, Curtea de fond a respins ca inadmisibilă acțiunea recurentului, astfel că motivul de casare fiind nefondat se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența dela 2 Iulie 1920

Președenția d-lui N. N. SĂULESCU, Consilier

Locot.-Colonel Sabiu Hodoș cu Ministerul de Război

Decizia civilă No. 147

Act administrativ de autoritate. — Daune cauzate. — Când și la ce instanțe pot fi ele cerute? — Aplicațiune cu privire la militari. — Art. 5 § III lit. f. și g. din legea Inaltei Curți de Casație și art. 33 aceiași lege.

In cazul când un particular cere daune pentru un act administrativ de autoritate care l'a vătămat, dânșul nu poate intenta acțiunea direct înaintea Curții de Apel respective, cum prevede art. 33 legea Inaltei Curți de Casație, decât dacă mai întâi a făcut recurs în contencios în contra aceluși act, iar Inalta Curte de Casație S. III-a, l'a declarat ilegal.

Această dispozițiune se aplică și militarilor, chiar

când daunele nu sunt cerute pentru punerea la retragere din oficiu, ci pentru alte motive, ca de exemplu nerespectarea dreptului de înaintare, care a avut drept consecință scoaterea la pensiuine pentru limită de vârstă.

Curtea,

Având în vedere că locotenentul colonel Sabin Hodoș prin petițiunea înregistrată la No. 3752 din 4 Iunie 1916 a intentat acțiune directă înaintea acestei Curți contra Ministerului de Răsboiu, cerând ca acesta pe temeiul art. 33 al. 6 combinat cu art. 5 paragr. III, lit. f și g din legea pentru organizarea Inaltei Curți de Casație din 1913, să fie obligat a-i plăti cu titlu de daune morale și materiale suma de lei 150.000 (una sută cincizeci mii) pentru motivul că de către zisul minister a fost pus în retragere înainte de timp, deoarece fiind propus la înaintare la gradul de locotenent colonel cu călcarea legilor de înaintare a ofițerilor, n'a fost înaintat cum avea dreptul, așa că ajungând la limita de vârstă 54 ani în gradul în care se afla ca maior, i-s'a regulat pensiuinea în acest grad iar dacă ar fi fost înaintat la timp, conform art. 18 din legea poziției ofițerilor, și limita de vârstă s'ar fi prelungit și mai mult putând avansa până la gradul de general;

Având în vedere că reprezentantul Ministerului de Răsboiu a ridicat incidentul de inadmisibilitatea acțiunii, susținând că asemenea acțiune în daune are loc înaintea Curții de apel, numai când în prealabil, Inalta Curte de Casație, va fi decis că actul pentru care se cere daune, este ilegal;

Având în vedere că procuratorul reclamantului a pus concluziuni pentru respingerea incidentului, pe motiv că textul art. 33 alin. 6 din legea de organizare a Curții de Casație, nu impune o asemenea obligațiune cum pretinde reprezentantul Ministerului de Răsboiu, obiectând că pentru daunele prevăzute de menționatul articol și aliniat nu era nevoie ca mai întâi să se fi adresat cu recurs Inaltei Curți de Casație, fiindcă prin acțiunea de față nu se plânge de cuantumul pensiuinei ce i-s'a dat pentru gradul de maior, fiind o pensiuine legală, ci să plânge că prin efectul încălcării în mod flagrant a textelor de lege într'un timp când nu putea să se adreseze justiției, a ajuns la această pensiuine legală și scos cu gradul de maior;

Considerând că prin art. 5 paragr. III al. f din legea Inaltei Curți de casație, s'a deschis în general tutulor cetățenilor calea recursului în casație în contra actelor administrative de autoritate făcute cu călcarea legii, iar prin art. 33, ca o consecință a ilegalității actului, s'a recunoscut persoanei vătămate printr'un asemenea act dreptul de a cere daune pentru repararea prejudiciului suferit;

Că, prin al. g al aceluiaș articol și paragraf s'a acordat acest drept de recurs în casație și militarilor, însă pentru considerațiuni speciale armatei, într'o măsură mai mică, menținând și în privința lor acțiunea suplimentară cu privire la daune din cauza actului ilegal;

Considerând că prin înființarea Contenciosului administrativ, dat în judecarea secției a III a Curții de casație, legiuitorul n'a știrbit plenitudinea de jurisdicțiune a instanțelor de drept comun, ci a tranșat numai o serie de controverse privitoare la actele de autoritate, sau de gestiune, la actele de guvernământ și la efectele critice ce se putea sau nu aduce unora din aceste acte, adică înlocuirea actului considerat ca ilegal, re-integrarea cetățeanului lezat în toate drepturile lui, sau sancționarea ilegalității prin acordarea daunelor;

Că, legea de organizare a Secției III a Curții de casație îndepărtând posibilitatea de plângere pentru actele de guvernământ, a stabilit că plângerea este posibilă în principiu pentru toate actele de autoritate, Curtea de apel ca instanță de fond, fiind chemată a fixa cuantumul daunelor;

Că, actele de gestiune criticabile rămân ca mai înainte în competența instanțelor de drept comun;

Că în ce privește pe militari, legea Curții de casație a limitat cazurile în care este permisă criticarea actelor autorităților superioare, fixând acele cazuri: decretele de punere la retragere și numai pentru cuantumul pensiei (§ g) specificând însă să se respecte dreptul de a cere și daune conform art. 33;

Considerând că oricare ar fi interpretarea la care s'ar opri apelantul, fie dreptul comun, fie legea Curții de casație, în niciun caz nu se poate îndrepta direct la Curtea de apel; că, într'adevăr, dacă alege calea dreptului comun, urmează a se adresa mai întâi la tribunal și la Curte numai în apel, iar nu direct; dacă urmează legea Curții de casație și numai dacă cererea sa va fi admisă, actul administrativ găsit ilegal, numai atunci va putea veni în fața Curții de apel, pentru a cere daune în conformitate cu art. 33 al legii Curții de casație;

Că, în speță, apelantul-reclamant se bazează pe art. 18 din legea poziției ofițerilor, susținând că nerespectându-se acest text, și nefiind înaintat la timp, a fost atins de limită de vârstă și pus la retragere înainte de timp, cerând ministerului de războiu 150.000 lei daune pentru acest fapt;

Că, împrejurarea că locotenentul colonel Sabin Hodoș mărginește dreptul său la daune, faptul acesta nu-l poate îndritui de a schimba competența instanțelor și regulile de procedură;

Că, astfel fiind, incidentul de inadmisibilitate ridicat de Ministerul de Răsboiu este întemeiat și urmează a fi admis;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată făcută de Ministerul de Răsboiu și asupra căreia Curtea apreciind fixează suma de lei 200 (două sute);

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Gr. Pherechide, Curtea, admite incidentul și respinge ca inadmisibilă acțiunea, etc.

(ss) N. N. Săulescu ; Gr. Conduratu ; M. Mosgos ; Gr. Pherichyde.

Grefier (s) Șt. Ștefănescu

NOTA. — Deciziunea ce publicăm prezintă un deosebit interes practic fiindcă Inalta Curte de Casație și Justiție prin două deciziuni anterioare a hotărît în sens invers, și în acelaș timp o deosebită importanță din punct de vedere teoretic, fiind că rezolvă o problemă de competență în în materie de contencios administrativ.

Legea organică a Curții de Casație, prin art. 5 § III lit. f, a deschis celor lezați, prin acte administrative de autoritate, făcute cu călcarea legii, calea recursului înaintea secțiunii III-a a Inaltei Curți, iar prin alin. g al aceluiaș art., pentru considerațiuni speciale armatei, restrângând acest drept, l'a acordat militarilor numai în contra decretelor de punere în retragere și numai în ceea ce privește cuantumul pensiuinei.

Fiind că însă, actul administrativ făcut cu călcarea legii, este adesea producător de daune,

prin art. 33 al legii, s'a acordat particularilor lezați dreptul de a obține reparațiuni pe calea unei acțiuni dedusă Curții de Apel a locului unde s'a săvârșit actul ilegal.

Dreptul acesta de daune în privința militarilor a fost înscris în art. 5 paragraful 3 lit. g, care dispune că acordarea pensunii gradului nu încheie dreptul la daune conform art. 33.

Deși din cuprinsul acestor texte de lege rezultă că singura instanță competentă să statueze asupra ilegalității actelor administrative de autoritate este secția 3-a a Curții de Casație, deși acțiunea în daune, derivând dintr'un asemenea act, nu poate să existe decât în caz de ilegalitate și nu poate fi introdusă decât după ce actul a fost declarat ilegal de către Inalta Curte, totuși, s'a decis că militarii pot introduce cererea de daune din art. 33 direct la Curtea de Apel fără ca în prealabil Inalta Curte să fi declarat actul ilegal printr'o hotărâre irevocabilă.

Cu alte cuvinte, acțiunea complimentară și subsidiară din art. 33, a fost ridicată, în privința militarilor, la rangul de acțiune principală, recunoscându-se astfel Curților de Apel dreptul de a hotărî pe cale principală asupra legalității actelor administrative de autoritate.

Considerațiunile pentru care Inalta Curte s. I a înbrățișat acest mod de a vedea sunt cuprinse în deciziunile sale cu Nr. 269 din 7 Mai 1914 și 178/915.

În aceste două decizii ale sale Inalta Curte se întemeiază:

1. Pe aliniatul al II-lea al art. 33, pe aliniatul g. al art. 5 § III și pe art. 35, din care deduce că acțiunea în daune din art. 33 având a fi introdusă direct înaintea Curții de Apel, nu este subordonată hotărîrii contenciosului administrativ, o asemenea condițiune nefiind cerută în mod expres de menționatele texte;

2. Pe următorul raționament:

Secțiunea III a Curții de Casație fiind chemată prin art. 5 § 3 să judece recursurile militarilor numai când este locul să acorde pensunea prevăzută de lege, ori de câte ori punerea la retragere a militarilor nu dă drept la această pensune, recursul în Casație este fără interes și deci acțiunea de daune din art. 33, într'un asemenea caz poate fi introdusă direct înaintea Curții de Apel, fără să fie nevoie ca în prealabil Curtea de Casație să fi statuat asupra legalității punerii la retragere;

3. Pe ideea că, deși Curtea de Apel va avea să aprecieze ilegalitatea actului administrativ de autoritate, ca fundament al acțiunii de daune din art. 33, totuși, ea nu va decide nimic în privința actului administrativ care va rămâne să-și producă toate efectele sale.

Este de notat că problema aceasta rezidă pe următoarele două chestiuni:

a) Sunt competente tribunalele ordinare să statueze asupra ilegalității actelor administrative de autoritate?

b) Exercițiul acțiunii de daune din art. 33 al legii organice a Curții de Casație este subordonat ilegalității recunoscută prin hotărîrea de nerevocabilă autoritate a contenciosului administrativ?

La prima chestiune răspundem cu dispozițiunile categorice ale art. 5 § III lit. f care instituie contenciosul administrativ și prevede o singură instanță competentă în această materie: *Inalta Curte de Casație secția 3.*

Principiul acesta de competență n'a fost schimbat în favoarea militarilor prin alin. g. al aceluiaș articol fiindcă legiuitorul nu avea nici un interes de a o face.

Dovadă că aliniatul g. nu schimbă principiul din aliniatul f este natura restrictivă a alin. g., care acordă militarilor, din drepturile conferite în genere particularilor, numai pe acela de a-și valorifica drepturile lor la pensune când au fost atinse prin punerea ilegală la retragere. Lucrările preparatorii ale legii și debaterile urmate în parlament sunt în sensul soluțiunei dată prin decizia ce publicăm.

Cităm din expunerea de motive a legii următorul pasaj care este determinant:

«Din moment ce situațiunea de drept a fost stabilită de Curtea de Casație care a declarat că actul administrativ este ilegal, stabilirea cuantumului daunelor se poate face mai repede;

«Am admis ca și în proiectul din 1905 că acțiunile pentru repararea prejudiciilor cauzate de actele administrative ilegale să fie îndreptate direct la Curtea de apel».

Este evident deci că art. 33 nu poate fi interpretat izolat ci numai în concordanță cu art. 5 § III lit. f și g., că nu se poate recunoaște Curților de Apel dreptul de a statua asupra actelor administrative de autoritate fie chiar numai ca fundament al acțiunii de daune, că acțiunea din art. 33 nu poate fi dedusă Curții de apel fără ca în prealabil ilegalitatea actului administrativ să fi fost definitiv judecată în contencios.

A decide contrariul este a slăbi autoritatea contenciosului administrativ, a restrânge principiul separațiunei puterilor în Stat peste limita prevăzută de legea Curții de Casație, și a face posibilă contrarietatea de hotărâri judecătorești rostite asupra actelor administrative de același fel când uniformitatea aplicării legilor este de cel mai înalt interes.

Credem că dispozițiunile articolului 35 din legea organică a Inaltei Curți nu ridică nici un fel de dificultate, fiind că dreptul acordat tribunalelor

ordinare de a judeca pe cale incidentală legalitatea actelor administrative de autoritate nu se referă la ipoteza art. 33, ci la aceia în care autoritatea administrativă invoacă, într'o instanță investită după dreptul comun, actul său de autoritate spre a răsturna o stare de lucruri existentă.

Or, este știut că nimeni nu poate să schimbe o stare de lucruri existentă decât în puterea unui drept pe deplin justificat și a cărui justificare deci incumbă aceluia ce-l invoacă.

Iată singura ipoteză în care legiuitorul, pentru bunul mers al justiției și pentru menținerea armoniei între principiile generale de drept, a acordat în mod excepțional tribunalelor ordinare dreptul ca pe cale incidentală să cerceteze validitatea actelor administrative de autoritate.

În privința argumentului al II-lea al deciziunilor No. 269/914 și 178/915 remarcăm că obiectul recursului în contencios în ipoteza aliniatului g al art. 5 § III fiind punerea la retragere în mod ilegal, nu se poate concepe o punere la retragere cu pensiuina întreagă a gradului care totuși să fie ilegală.

O asemenea punere la retragere nu poate fi decât conformă cu legea poziției ofițerilor și cu legea pensiunilor, deci legală.

Cel de al treilea argument al soluțiunii dată prin menționatele decizii este înlăturat prin considerațiunile de mai sus și prin dispozițiunile art. 35, care nu permite amestecul tribunalelor ordinare în materie de contencios administrativ decât în mod excepțional, pe calea unui proces de drept comun, în care chestiunea ilegalității actului este incidentală, iar nu pe calea unei acțiuni principale.

Iată considerațiunile pentru care credem că soluțiunea dată prin deciziunea Curții de casație și a Curții de apel ce publicăm este de o deosebită importanță.

D. R.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 2 Noembrie 1920

Președinția d. VICTOR ROMNICEANU, Prim-președinte

Maior Vasile Porumbaru cu Aurel Popescu

Decizia civilă No. 130

Novatiune.—Cambia dată în achitarea unei datorii. Neachitarea la termen.—Dacă simpla acceptare a operat o novatiune cu privire la o datorie de chirie.—Art. 1128 c. c. al. 1.

1. *Cambia primită de creditor nu este decât un mod de liberațiune, sub rezerva încasării ei, căci debitorul în loc de a achita datoria sa, a promis, prin cambie, de a plăti la termenul convenit, suma datorită, astfel că în realitate nu s'a schimbat nimic.*

De aci rezultă că, cambia primită de creditor nu este o obligațiune nouă, ci o simplă promisiune

de a plăti ceiace se se datora în virtutea primei obligațiuni, deci un titlu nou care nu schimbă în nimic esența datoriei.

2. *Novatiunea se operează numai dacă creditorul convine cu debitorul său ca suma datorită să i-o lase cu titlul de împrumut, căci numai în acest caz se schimbă natura obligațiunei.*

3. *Voința de a nova trebuie să rezulte evident din act, odată ce ea implică o renunțare la vechea obligațiune. Prin urmare instanțe'e de fond sunt datoare să arate din ce anume rezultă această voință.*

Curtea,

In complectul prevăzut de art. 20 din legea sa organică:

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier C. G. Rătescu;

Pe d-l avocat C. Săvescu în dezvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat St. Marinescu Bolintin în combateri, și

Pe d-l Procuror General N. Procopescu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului ds casare:

«Exces de putere și violarea dispoz. art. 2 din decretul-lege 1420/920 și art. 1091, 1128 și 1130 cod. civil.

«În adevăr chiriașul neplătindu mi chiria pe trecut până la 20 Aprilie 1920, conform art. 2 decret-lege 1420/920, a pierdut dreptul de a beneficia de prelungirea contractului prevăzut de acest text.

«Faptul că mi-a dat cambii pentru parte din chirie după ce obținuseră rezilierea contractului și pe care nu le-a onorat la scadență, nu constituie — cum pretinde Curtea de Apel — un mijloc de stingere a obligațiunei de chirie și nu poate desființa cauza generatrice a obligațiunei până într'atât că cambia primită ca o garanție în plus pentru plata chiriei la termenul acordat, să fie considerată ca având o altă cauză, decât chiria.

«Acest mod sui-generis de stingere a unei obligațiuni nu este prevăzut de art. 1091 c. civ., care enumeră toate mijloacele de stingere ale unei obligațiuni și cred că nu poate fi vorba în speță de novatiune căci nu intră în prevederile art. 1128 c. civ. și apoi conform art. 1130 c. civil, novatiunea nu se prezumă ci trebuie să rezulte în mod evident din act, ceiace nu constată instanța de fond.

«În speță cambia nu avea altă menire decât să constate termenul ce acordasem chiriașului după ce obținuseră rezilierea contractului, și dacă voia să beneficieze de noul decret-lege No. 1420/920 trebuia să renunțe la termenul ce i acordasem anterior acestui decret-lege, iar nicidecum să refuze pata la scadența cambiei, pe care n'a achitat-o nici până acum.

«Cambia, mai ales când nu e onorată, nu constituie un mod de plată».

Având în vedere că din decizia supusă recursului se constată că recurentul Maior V. Porumbaru intentând acțiune, după legea asupra drepturilor proprietarilor, contra chiriașului său Aurel Popescu pentru plata chiriei și rezilierea contractului, Trib. Ilfov s. IV prin sentința No. 386/919, rămasă definitivă, a obligat pe chiriaș la plata sumei de 10000 lei, reprezentând chiria până la 23 Aprilie 1919 și a ordonat rezilierea contractului cu evacuarea pe această zi din cauza neplăței la termen a chiriei; că recurentul a convenit să amâne executarea evacuării până la 23 Aprilie 1920 întru cât chiriașul i-a plătit parte din suma de 10000 lei, iar pentru rest în valoare de 4275 lei, i a dat cambii în ordinul său:

Că în luna Aprilie 1920, recurentul somând pentru evacuare pe chiriaș, acesta face contestațiune la executare pe motiv că evacuarea fiind ordonată pentru

neplata chiriei, iar hotărârea nefiind încă executată până la 2 Aprilie 1920, dată pronunțării decretului-lege No. 1420 pentru regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași, dânsul beneficiază de prefungirea contractului până la Aprilie 1922, întru cât a plătit chiria exigibilă pe viitor și chiria datorită pe trecut; că atât trib. cât și Curtea de apel, prin decizia adusă în recurs, a admis contestațiunea și a anulat urmărirea făcută pentru evacuarea chiriașului în temeiul hotărârei No. 386/919;

Având în vedere că pentru a anula hotărârea, Curtea de apel decide că din moment ce recurentul ca creditor a acceptat o cambie dela chiriașul său, obligațiunea de chirie a acestuia a fost stinsă, căci suma ce o mai dă-torează pe baza cambiei protestate, are altă cauză juridică decât chiria;

Considerând că cambia primită de creditor nu este decât un mod de liberațiune sub rezerva încasării ei;

Că, în adevăr, debitorul trebuia să plătească în bani datoria din chirie; el însă, în loc de a da bani, a promis prin acea cambie de a plăti la termenul convenit suma datorată, prin urmare, în realitate nu s'a schimbat nimic;

Că astfel cambia primită de creditor, nu este o obligațiune nouă, ci o simplă promisiune de a plăti ceia ce i se datora în virtutea primei obligațiuni, un nou titlu, ceia ce nu schimbă în nimic esența datoriei;

Considerând că dacă creditorul ar fi convenit cu debitorul său ca suma ce i datora cu titlu de chirie să i-o lase cu titlu de împrumut, adică să schimbe cauza obligațiunii, atunci desigur s'ar fi operat novațiunea, căci datoria născută din contractul de locațiune s'ar fi transformat într-o datorie născută din contractul de împrumut;

Considerând însă că o asemenea convențiune nu se poate presupune, căci voința de a nova trebuie să rezulte în mod evident din act, odată ce ea implică o renunțare la vechea obligațiune;

Că Curtea de apel, judecând că simpla acceptare a cambiei în plata datoriei anterioare, derivând din contractul de închiriere, are de efect să stingă această din urmă datorie, adică să opereze novațiune, a înțeles greșit art. 1128 al. 1 și 1130 din codul civil, deoarece voința de a nova neputându-se presupune, Curtea era datoare să arate din ce anume rezultă această voință în mod evident, așa cum cere legea; prin urmare motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive Curtea, casează etc.

NOTA. — În ce privește chestiunea dacă emisiunea unei cambii operează sau nu o novațiune, a se vedea *Nota* d-lui Dr. Eug. Emmanuel publicată în *Curierul Judiciar* No. 2 din 1921 pag. 26—27.

(N. R.)

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 4 Martie 1921

Președinția d-lui C. MARINESCU, Președinte

Capitan Comandor Emil Oprisan cu Ministerul de Război.

Deciziunea No. 129

Ofițer. — Luarea comenzii în timp de război. — Consecințe legale: punerea în retragere. — Aprecierea suverană a Comandantului de căpitanie asupra necesității luării comenzii. Art. 21 al. 5 legea înaintărilor în armată și 27 legea poziției ofițerilor.

Ofițerul căruia în timp de război i s'a luat comanda unității sau conducerea serviciului ce-l avea

în armata mobilizată, printr'un ordin expres al comandamentului de căpitanie și fără a i se mai da vre-o altă însărcinare în serviciul acestei armate, prin aceasta chiar este considerat ca pus la retragere din momentul luării comenzii sau conducerii.

Aprecierea Comandantului suprem al armatei asupra necesității de a i se lua comanda și a nu i se mai da altă însărcinare e te suverană și nu poate fi supusă controlului justiției.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier C. Hamangiu;

Pe d-l avocat D. Micescu în dezvoltarea motivelor de recurs și pe d-l avocat Răsuceanu, în combateri.

Deliberând,

Având în vedere că recurentul a atacat ca ilegal decretul regal prin care a fost pus la retragere, pe motiv că ordinul prin care i s'a luat comanda și pe care se întemeiază modificarea pozițiunii sale, nu s'a făcut pe baza rapoartelor șefilor ierarhici, din care cauză măsura ce i s'a aplicat este rezultatul unor aprecieri greșite de fapte și împrejurări;

Având în vedere că, în fapt, se constată că la 31 Ianuarie 1917, în plină perioadă a războiului, Ministerul de Război a făcut raport pentru punerea la retragere a recurentului, pe motiv că prin ordinul cu No. 15367 din 1917 al Comandantului de căpitanie al armatei i s'a luat comanda sau conducerea pe care o avea în serviciul marinei, fără a i se da altă însărcinare, că pe baza raportului Ministerului s'a format decretul regal No. 70/917 atacat azi cu recurs;

Considerând că potrivit art. 21 al. V din legea înaintărilor în armată, modificat în 1916, ofițerii, cari în timp de război comandă o unitate sau au conducerea unui serviciu în armata mobilizată, sunt de drept considerați ca puși la retragere din momentul în care li s'a luat comanda sau conducerea printr'un ordin expres al Comandantului de căpitanie al armatei, fără a li se mai da altă însărcinare; că, în acest caz, legea, pentru rațiuni ușor de înțeles, prevede categoric că nu mai e nevoie de îndeplinirea celorlalte formalități prevăzute de art. 27 din legea pozițiunii ofițerilor pentru punerea la retragere din cauza nedestoiniciei;

Că dacă este adevărat că mijloacele cari determină în mod obișnuit ordinul de luarea comandai în asemenea împrejurări excepționale sunt rapoartele șefilor ierarhici, mijloc de care de altfel s'a uzat și în speță, Comandantul suprem neavând posibilitatea întotdeauna și în orice loc de a constata și aprecia, de visu, destoinicia subalternilor săi, — nu rezultă însă de aci că validitatea ordinului de luarea comandai e condiționată de existența formală și sacramentală a unor atari rapoarte, că singura condițiune pe care legea o cere, în aceste împrejurări, este ca ordinul prin care ofițerul se desărcinează de orice serviciu, să fie expres, ca o garanție reală că el emană dela însuși Comandantul suprem;

Considerând că aprecierea Comandantului suprem al armatei asupra necesității de a se lua comanda unui ofițer în timp de război și de a nu i se mai da nici o altă însărcinare, este suverană în accepțiunea cea mai proprie a cuvântului; că dispozițiunea sa în această privință, fiind un act de pură tehnică militară și de Comandament, nu poate fi supusă controlului justiției, oricare ar fi fost motivele cari au determinat-o;

Că astfel fiind, urmează că în speță, punerea la re-tragere a recurentului nu este un act arbitrar din partea Ministerului de Război, ci se sprijină pe un temel legal: ordinul de luarea comandei, el însuși dat în condițiunile și cu formalitățile cerute de lege;

Că dar recursul este neintemeiat și urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI FĂLCIU

Audiența dela 11 Decembrie 1920

Președinția d-lui C. DUMITRESCU, Președinte

Aglăia Radu și alții cu Ministerul de Finanțe

Sentința civilă No. 289

Successiune. — De cujus mort în timpul exproprierei moșiei. — Taxă. — Valoarea în rentă. — Art. 50 din Decretul-lege de expropriere No. 3881/918 și art. 45 legea timbrului.

Moștenitorii lui de cujus, mort în timpul exproprierei moșiei trebuie să plătească supra taxa de 4% la valoarea în rentă a pământului expropriat?

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Aglăia Radu, Maria P. Andriescu, Paraschiva Gociu cu consimțământul soțului G. Gociu și G. P. Andriescu, contra deciziei No. 6956/920 a d-lui Ministru de finanțe, prin care numiții sunt impuși a plăti Statului suma de 44.939 lei 75 bani ca taxă de înregistrare de 2% și suprataxa de 4% cuvenită Statului la averea rămasă pe urma defunctei Ecaterina P. Andriescu;

Având în vedere că apelanții, prin apelul introdus, țin să se reformeze deciziunea ministerului de finanțe atacată cu apel și a se reduce quantumul sumei la care sunt impuși, pentru următoarele motive:

1. Că cele 427 hectare 70 arii pământ din moșia Bozia expropriat de Stat pentru cauză de utilitate națională și evaluate de fisc la 1300 lei hectarul, să se evalueze la 1120 lei hectarul, cum a fost evaluat de Comisiunea centrală județeană de expropriere, adică la suma totală de 479014 lei.

2. Că la această sumă de 479.014 lei ce urmează a se primi în bonuri, taxa să se calculeze după valoarea reală de 85% iar nu la valoarea nominală, ceia ce ar reveni suma de 437.164 lei;

3. Că supra taxa de 4% să se calculeze numai la numarul efectiv găsit în momentul decesului, adică la suma de 106.452 lei 38 bani, scăzându-se cheltuielile din această sumă;

Având în vedere motivele de apel invocate de apelanți, susținerile reprezentantului fiscalului și lucrările din dosar;

In ce privește primul motiv de apel:

Având în vedere că expropriindu-se din moșia Bozia, jud. Fălciu 427 hectare 70 arii, ele au fost evaluate mai întâi de comisia județeană la 1300 lei hectarul apoi de comisia Centrală județeană de expropriere cu 1120 lei hectarul, iar contra hotărârei acestei comisii de evaluare s'a făcut apel, care este pendinte înaintea Curței de apel din Iași;

Că așa fiind, în ceiace privește evaluarea celor 427 hectare 70 arii, câtă a se avea în vedere azi hotărârea Comisiunii centrale județene de expropriere, care a modificat evaluarea făcută de comisiunea județeană și a le evalua cele 427 hectare 70 arii expropriate conform evaluării zisei comisii, care este de lei 1120 hectarul sau în total lei 479,024 lei;

Că, însă, întrucât prin apelarea acestei hotărâri, evaluarea nu este încă definitivă, adevărata evaluare a celor 427 hectare 70 arii, va fi aceea pe care o va fixa Curtea de apel din Iași înaintea cărei este pendinte apelul, iar până atunci fiscalul câtă ași valorifica drepturile sale conform actualei evaluări, rămânând ca taxele să se modifice în minus sau plus după ultima evaluare definitivă;

Că, deci, primul motiv de apel este întemeiat;

Că contrariu susținerii apelanților, taxa succesorală la actuala sau viitoare evaluare a celor 427 hectare 70 arii, trebuie calculată la valoarea nominală a titlurilor de rentă, cu care urmează a se face plata prețului cuvenit proprietarilor expropriați, aceasta conform art. 46 al. II din legea relativă la expropriere pentru cauză de utilitate națională, care dispunând că valoarea nominală a titlurilor este socotită la plată drept valoare reală, prin aceasta se înțelege că apelanții fiind creditorii statului pentru valoarea nominală, tot valoarea nominală trebuie a se avea în vedere și la valorificarea drepturilor fiscalului, care rezultă din transmisiunea succesiunii al căror obiect îl formează aceste titluri;

Că de asemenea, prin efectul exproprierei, apelanții fiind lipsiți de folosința porțiunii expropriate din care cauză ei au și primit arenda acestei porțiuni ca echivalent al cupoanelor ce li se cuvenea asupra rentei ce nu s'a putut încă emite, de oarece operațiunile de expropriere sunt în curs de executare, prin aceasta suma rezultată din evaluarea terenului expropriat, constituie o avere producătoare de venit și ca atare este susceptibilă a fi impusă și cu suprataxa de 4%;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte C. Dumitrescu, Trib. admite în parte apelul făcut etc.

(ss) C. Dumitrescu, V. Flășie.

NOTĂ. — Chestiunea de drept, care s'a prezentat înaintea Trib. Fălciu, constă în aceasta: dacă moștenitorii lui de cujus, mort în timpul exproprierei, trebuie să plătească suprataxa de 4% la valoarea în rentă a pământului expropriat, valoare nelichidată și neconsemnată încă, față cu dispozițiunile art. 50 din decretul-lege referitor la expropriere și cu disp. art. 45 din noua lege a timbrului, care spune: «taxele prevăzute în acest articol, se vor spori cu încă 4% pentru averea mobilă susceptibilă de venit, afară de aceea pentru care se plătește 5% asupra venitului capitalului mobilă» etc.

Această dispozițiune era și în vechea lege a timbrului.

Tribunalul a răspuns afirmativ.

Credem că soluțiunea contrară e mai conformă cu principiile de drept.

Intr'adevăr: Legea timbrului taxează averea rămasă pe urma lui de cujus, având în vedere situațiunea juridică a patrimoniului din ziua încetării din viață a lui de cujus. Ori, referitor la pământul expropriat, avem un text categoric în decretul-lege de expropriere, art. 50, care zice: «Prin consemnarea prețului terenului expropriat, proprietatea lui trece asupra Statului» etc. Până acum prețul nu s'a consemnat, deci proprietatea n'a trecut la Stat.

Și atunci, întrebarea este, ce au moștenit succesorii lui de cuius?

Renta? Nu, căci nu s'a depus.

Terenul? E în curs de expropriere. Deci au moștenit un teren în curs de expropriere, și această avere nu-i taxabilă cu 4°/_o, căci legea timbrului e de strictă interpretare și argumentale de analogie nu-și au locul. Atât ar fi suficient pentru justificarea soluțiunii ce credem adevărată.

Dar în sprijinul acestei păreri sunt și principiile generale de drept.

Intr'adevăr, după principii, o vânzare nu se consideră perfectă, decât când părțile au căzut de acord asupra obiectului și asupra prețului. În speță prețul încă nu-i determinat și de aceea credem că legiuitorul consecinte cu principiile generale a hotărât cele prevăzute în art. 50 din decretul-lege de expropriere menționat mai sus.

Dar, apoi, Statul plătește arendă și arenda se plătește numai proprietarilor. Deci succesorii lui de cuius sunt considerați de legiuitor proprietari, până în ziua consemnării prețului și numai din această zi proprietatea trece la Stat; iar exproprierea e declarată deplin drept dela data decretului-lege No. 3681/918, adică dela 14 Decembrie 1918 (Art. 3 leg. expr.) Quid, dacă «în lăuntru termenului» de consemnarea prețului, proprietarul a încetat din viață?

Exproprierea continuă pe capul succesorilor. Față cu Statul și din punctul de vedere strict al exproprierei—in baza unei ficțiuni a legiuitorului—odată prețul depus—exproprierea este considerată efectuată în mod retroactiv, însă nu putem merge cu ficțiunea că și prețul a fost depus retroactiv, căci faptele sunt mai tari ca logica.

Fiscul în acest interval, găsește în patrimoniul defunctului—un proces—un teren în curs de expropriere. Atât.

Efectul retroactiv e referitor numai la expropriere, în baza acestei ficțiuni a legiuitorului, care își are efectul numai între părți.

Nu poate fiscul—ca terțiu—să meargă cu închipuirea până acolo, în cât se considera renta ca depusă «ex nunc», și ca consecință se impune la suprataxare, căci și taxa și suprataxa se pun pe ceva real, nu pe ficțiuni.

Așa că și rațiunea juridică, și soluțiunile ce rezultă din textele legii (art. 50 și 51 expr.) impun o deosebire.

Dacă defunctul a încetat din viață după consemnarea prețului.—suprataxa se impune, căci în patrimoniul său se găsește rentă susceptibilă de venit; dacă din contră, a decedat înainte de consemnarea prețului—atunci legea și logica juridică impun soluția contrară.

N. GH. CHIRIȚOIU

Avocat—Huși

TRIBUNALUL DOLJ SECȚIA II

Audiența dela 28 Sept. 1920

Președinția d-lui C. CĂZĂNESCU, Jude de ședință

Sentința corecțională No. 1556

Speculă. — Decretul-lege No. 673/919.—Decretul-lege No. 2969/919, — Fixare de prețuri maxime. — Ordonanța comunală. — Validitatea ei.

Decretul-lege No. 2969/919. — Dispoziții contrare decretului-lege No. 673/919. — Abrogare parțială. — Pedepse. — Instanța de judecată. — Fixare de prețuri maxime. — Aplicațiune. — Art. 7 și 8 din decretul-lege.

Comisiune de judecata speculanților. — Compunere. — Hotărâre. — Îscălită de 2 membrii. — Validitate. — Art. 6 din decretul-lege No. 2969/919.

1. Decretul-lege No. 673/919 n'a fost abrogat decât în parte prin Decretul-lege No. 2969/919, care prin art. 2, al. II, prevede că în comunele urbane, primării pot da ordonanțe comunale pentru fixarea prețurilor articolelor de hrană, în circumscripția lor, iar aceste ordonanțe au putere obligatorie, fără să mai fie nevoie să fie aprobată de Ministerul de Industrie și Comerț, ca să fie executorii.

2. Decretul-lege No. 2969 din 10 Iulie 1919, pentru înfrânarea speculei, prevede alte pedepse și alte instanțe de judecată, decât cele prevăzute prin decretul anterior No. 673 din 13 Februarie, pe care le-a abrogat numai în parte aceste dispozițiuni, lăsând în vigoare însă normele de fixarea prețurilor maxime. Aceste dispozițiuni se aplică contravenienților de orice categorie, iar nu numai comercianților propriu ziși.

3. Deși potrivit art. 6 din decretul-lege No. 2969/919 comisiunile pentru judecarea negustorilor speculanți, sunt compuse din trei membrii, dacă hotărârea lor e dată cu majoritate, adică semnată de doi din membrii comisiunii, după principiile generale o astfel de hotărâre este legală și își produce toate efectele.

Tribunalul deliberând,

Asupra apelului introdus de D-l Florea Vasiliu, de profesiune restaurator, din Craiova, str. Kogălniceanu No. 10, prin petiția înreg. la No. 22707, în contra hotărârei cu No. 260 din 13 August 1920, pronunțată de Comisiunea de Judecată a negustorilor speculanți din Craiova, prin care a fost condamnat să plătească 5000 lei amendă în folosul Ministerului de Industrie și comerț, pentru că a vândut în restaurantul său porțiile de mâncare cu un preț superior celui fixat de Primaria locală, făcându-se astfel culpabil de specula, prevăzută și pedepsită de Decretul-lege No. 2969 din 10 Iulie 1919;

Având în vedere actele cauzei, susținerile apelantului și concluziunile d-lui Procuror;

Considerând că fără a nega faptele expuse în procesul-verbal cu data de 15 Iulie 1920, dresat de Sub-Comisarul Pantelie Florescu, de la Circ. I, de pe lângă Prefectura Poliției Craiova, care a servit ca bază condamnățiunii, apelantul, prin avocatul său, R. Gorman, a pretins că trebuie apărut de oarece penalitate susținând, în primul rând, că ordonanța cu No. 1584/919, a primăriei Craiova, nu a fost aprobată de Ministerul de Industrie și Comerț, potrivit art. 27 din legea autorizând luarea de măsuri excepționale și că deci nu avea nici o putere obligatorie, iar în al doilea rând că potrivit aceleiași legi, altele ar fi fost instanțele competente să-l judece, Comisiunile pentru judecarea negustorilor speculanți, înființate în baza Decretului lege cu No. 2969/919, pentru înfrânarea luxului și a speculei, având în atribuțiile lor judecarea contraven-

țiilor la acel Decret-lege, numai atunci când contravenientul este comerciant, iar dânsul fiind restaurator, nu are această calitate, și în orice caz, hotărârea condamnatore este nulă, fiind dată numai de 2 judecătoria, pe când art. 7 din Decretul-lege prevede o Comisie de judecată compusă din 3 Judecători;

Considerând că Decretul-lege cu No. 673 din 13 Februarie 1919, prin art. 21, a abrogat art. 27, 28, 29, 30 și 31 din legea excepțională și orice alte dispozițiuni din această lege sau din ori-care alte contrarii D. L. de mai sus;

Că acest Decret-lege, la art. 2, al. II, prevede că pentru articolele de hrană în comunele urbane Primării respective, iar în cele rurale Prefectul județului, vor putea prin ordonanțe imediat executorii să fixeze pentru localitate prețuri locale, care în nici un caz nu ar întrece prețurile maxime fixate prin deciziile Ministerului de Industrie și Comerț, sau ordon. Direcției aprovizionării; că spre deosebire de legea excepțională, acest decret nu mai cere ca aceste ordonanțe să mai fie aprobate de Ministerul de Industrie și Comerț pentru a avea forță obligatorie și a fi executorii;

Că, deci, în speță, ordonanța cu No. 1584/919, a Primăriei Craiova, prin care se fixa prețul bucatelor din restaurante, avea forță obligatorie și trebuia să fie executată fără a mai fi necesară vre-o aprobare ministerială, Primăria singură având dreptul, potrivit textului de mai sus, să fixeze prețuri maxime, în asemenea materie, iar apelantul nerespectând o asemenea ordonanță a căzut în contravenție;

Considerând că Decretul-lege No. 673 din 13 Februarie 1919, abrogând dispozițiunile corespunzătoare din legea excepțională, autoriză prin art. 1 Ministerul de Industrie și Comerț ca pe cale de decizie, iar Direcția Generală a Aprovizionării pe cale de ordonanțe, să ia toate măsurile ce vor crede de cuviință, pentru declararea, imobilizarea, rechiziționarea, stabilirea de rații și prețuri maxime de vânzare, pentru declarații neadevărate la obținerea cartelelor, ascunderea, acoperirea speculei, etc, privitoare la toate produsele alimentare brute, naturale sau fabricate, pentru orice articole de industrie și comerț precum și pentru orice fel de produse și produse aparținând cultivatorilor, comercianților și deținătorilor sub orice formă și orice proveniență ar fi ele, produse și produse necesare pentru hrană și traiul populațiunei, iar prin articolele următoare arată modul de constatare, de judecare și de pedepsire a celor ce vor contraveni acestor dispoziții;

Că posterior, decretul-lege cu No. 2969 din 10 Iulie 1919 pentru înfrânarea luxului și a speculei, prevăzând alte pedepse și dând contravențiile spre judecare în competența altor instanțe, urmează a se examina, într-un cât acest ultim decret-lege a modificat pe cel precedent, știut fiindcă o lege posterioară modifică pe cea anterioară ei, în tot ce-i este contrar, chiar atunci când nu se spune formal;

Considerând că acest decret-lege, la art. 8, a edicat pedepsele ce se vor aplica celor ce vor contraveni dispozițiunilor sale, iar la art. 7 a dispus ca judecarea acestor contravenții, în orașele reședințe de județ, este dată în competența unor Comisii înființate ad-hoc, în orașele nereședințe, și în cele rurale, atribuțiile Comisiorilor fiind date judecătorului de Ocol, iar cei condamnați având în toate cazurile drept de apel la Tribunalul respectiv;

Că același decret-lege, la art. 6, arătând cazurile când un negustor este culpabil de speculă, a considerat ca atare și pe cel ce va vinde mărfurile pe prețuri mai mari de cât cele maxime, dar n'a dat nici o normă pentru fixarea lor;

Că, deci, Decretul-lege cu No. 2969/919, prevăzând alte instanțe de judecată și edictând alte pedepse, a schimbat numai în aceste privințe sistemul anterior, dar pedepsind ca speculanți pe cei ce vând cu prețuri mai mari de cât cele maxime, și nearătând alte norme pentru fixarea acestor prețuri, a înțeles să lase în vigoare dispozițiunile D. L. cu No. 673/919, relative la modul fixării lor;

Că ast-fel fiind, în sistemul actual, speculanții se judecă și se pedepsesc în conformitate cu Decretul-lege cu No. 2969 din 10 Iulie 1919, iar prețurile maxime se fixează dupe normele stabilite de Decretul-lege No. 673 din 13 Februarie 1919;

Considerând că este adevărat că Decretul-lege cu No. 2969/919, așa cum este redactat, pare a se referi numai la negustorii speculanți și că ar fi fost de dorit ca un Decret-lege cu un scop atât de important și de o aplicație zilnică așa de frecventă să fi conținut dispoziții clare și amănunțite cari să nu dea loc la nici o controversă;

Că, totuși, din referatul ce-l însoțește către Consiliul de Miniștri precum și din împrejurările care l-au provocat, se poate deduce că intențiunea legiuitorului a fost ca și prin acest Decret-lege să înfrâneze specula, ori de cine ar fi ea făcută, și că deci el trebuie aplicat ori-cui calcă dispozițiunile sale, chiar atunci când contravenientul nu are calitate de comerciant în conformitate cu codul de comerț;

Că, de alt-fel, chestiunea întinderii dispozițiunilor Decretului lege este indiferentă în speță, de oare-ce contravenientul fiind restaurator și speculând asupra revinderii sau transformării produselor ce a cumpărat, intră în prevederile art. 3 din codul de comerț, și deci are calitatea de comerciant;

Considerând că, potrivit art. 6 din Decretul-lege, Comisiile pentru judecarea negustoriilor speculanți sunt compuse din trei membrii. Că Decretul-lege nearătând dacă hotărârile trebuie luate cu unanimitate sau este suficientă majoritatea urmează a se aplica dispozițiunile generale de organizare a tuturor jurisdicțiilor, după care hotărârile se iau cu majoritatea;

Că, de alt-fel, ar fi fost chiar straniu ca legiuitorul să ceară unanimitatea, căci ar fi însemnat ca opunerea unui singur membru să paralizaze ori-ce activitate a Comisiunei, deși înfrânarea speculei este actualmente o necesitate socială de primul ordin;

Că astfel fiind, în speță, hotărârea semnată de doi din membrii comisiunei este legală, și urmează a-și produce toate efectele;

Că, deci, Comisiunea pentru judecarea negustoriilor speculanți a orașului Craiova, era competente să judece și să pedepsească pe intimatul Florea Vasiliu, care s'a făcut culpabil de speculă, contravenind ordonanței cu No. 1548/919 a Primăriei Craiova, ordonanță legal dată, și ca atare obligatorie, iar hotărârea condamnatore fiind semnată de majoritatea Comisiunei, este legal dată și urmează a-și produce toate efectele;

Considerând totuși, că din actele din dosar și debaterile orale, Tribunalul găsește că pedeapsa dată este prea mare în raport cu gravitatea faptului și circumstanțele în care el s'a petrecut, și apreciind o reduce;

Pentru aceste motive, redactate de d-l supleant Potârcă, Tribunalul, în unire cu concluziunile d-lui Procuror, admite în parte apelul, etc.

(ss) *C. Căzănescu, C. Potârcă*

Grefier (s) *N. Dineafă*

NOTA. — Decretul-lege 2969 din 10 Iulie 1919, din cauza redactării lui defectuase, a dat

loc la multe nedumeriri. Vezi asupra discuțiilor la care a dat loc *Curierul Judiciar* No. 4—5 din 25 Ianuarie și 24—25 din 4 Aprilie 1920 cu nota noastră, precum și articolele d-lor: *P. Paveleanu*: Aplicarea decretului-lege No. 2969 cu privire la consemnarea sumei de către apelanții contravenienți; *George Hagi-Chirea*: Cum trebuie înțeleasă libertatea comerțului sub imperiul decretului-lege 2969/919 și *I. T. Georgescu*: Decretul-lege 2969/919 relativ la înfrângerea speculei—publicate în *Curierul Judiciar* No. 55—56 din 8 August 1920, p. 439, 440 și 441.

N. R.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II COMERCIALĂ

Audiența dela 18 Martie 1921

Președenția d-lui C. ZĂTREANU, Judecător

Mauriciu Behar cu Filip Haas & Co.

S ntința comercială No. 261

Acțiune cambială. — Actele complementare întrebunțate pentru validarea unei cambii. — Dacă ele urmează cambia în timpul circulației? — Reprezentația pe cambie și ratificarea unui asemenea mandat. — Art. 270 al. 8 c. com. și 1546 c. civ.

O cambie acceptată de o persoană străină poate fi opozabilă aceluia care o recunoaște ulterior printr'o scrisoare separată, chiar când în acea scrisoare mai este vorba și de diverse paliative pentru plata acelei cambii.

O asemenea scrisoare de aranjament poate fi socotită ca ratificarea unui mandat, atunci când cambia a fost semnată de o persoană ce nu avea calitatea să o facă, și când acea scrisoare em nă dela reprezentantul legal al unei firme de comerț. Tot astfel asemenea scrisori fac parte integrantă din cambie și sunt opozabile erga omnes.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de față înregistrată la No. 1414/921 prin care d-l Maurice Behar, cheamă în judecată firma Philipp Haas & Fii, pentru a fi obligată la plata sumei de franci francezi efectivi 34.028,35 % cu dobânzi și spese de judecată în baza unei cambii;

Având în vedere susținerile părților, desbaterile urmate, actele și lucrările din dosar precum și concluziunile scrise ale firmei pârâte;

Având în vedere că reprezentantul firmei pârâte obiectează că acceptarea tacită de către Salay fostul director al firmei Haas, nu este valabilă, pentru că singur sequestrul administrator are capacitatea de a obliga firma pusă sub sequestru; Că reclamantul opune că sequestrul administrativ a contractat direct obligațiunea de a plăti cambia prin faptul că a ratificat trata prin scrisoarea din 26/1/921 adresată lui Louis Colombier.

Având în vedere ca art. 270 alin. 8 cod. comercial, prevede că o cambie poate fi semnată și de un mandatar special al trăgătorului sau emitentului;

Că deși legiuitorul nu a reprodus această dispozițiune și la celelalte obligațiuni cambiare: gir, accept, aval, totuși, dată fiind asemănarea dintre aceste obligațiuni, precum și faptul că toate sunt guvernate de

aceleași norme, trebuie să admitem că aceste obligațiuni pot fi și ele contractate prin semnătura unui mandatar special;

Având în vedere că de oarece legea nu cere ca acest mandat special să fie scris și să facă parte integrantă din cambie, urmează conform principiilor generale că el poate fi și tacit și că poate fi dovedit prin toate mijloacele de drept comun;

Considerând că deși cel ce a acceptat-o trata fără mandat nu obligă cambiarieste pe prepusul mandant totuși în conformitate cu dispozițiunile art. 1546 cod. civ., acesta rămâne obligat dacă ratifică expres sau tacit;

Că în speță, sequestrul administrator al firmei Philipp Haas & Co. a contractat direct obligațiunea de a plăti trata trasă asupra numitei firme și acceptată de fostul ei director Salay, căci în scrisoarea din 26/1/921 adresată emitentului Louis Colombier, d-l sequestru recunoaște implicit această trată propunând garanții pentru achitarea ei;

Că, prin urmare, acțiunea reclamantului fiind fondată cață a se admite în totul și a se obliga firma pârată să plătească reclamantului suma de 34.028,35 % franci francezi cu procente de 6 % pe an și cu cheltueli de judecată pe cari tribunalul apreciind le fixează la suma de 1.500 lei;

Pentru aceste motive Tribunalul admite acțiunea, etc.

(ss) C. Zătreanu; I. Curtovici.

NOTA. — Din sentința de mai sus se vede lămurit că Tribunalul a întins cam departe principiile de drept în materie cambială.

Cercetând actele dosarului aflăm următoarele: Cassa «Haas» comandă mărfuri dela o casă franceză „Colombier“ din Haazebrouck, și pentru care comandă un fost director al Casei Haas, D-l Salay, semnează o cambie în valoare de 34.028 franci francezi, cu scadența la 12 decembrie 1920. Marfa comandată nu sosea de loc, timpul trecea, leul scădea îngrozitor; ceea ce sosea numai era scadența poliței. La 26 Ianuarie 1921, administratorul sequestru al firmei Haas scrie casei Colombier să bine-voiască a preschimba polița, și că pentru garantarea ei va depune suma de 100.000 lei la o bancă. Mai scrie că marfa primită cu întârziere de 115 zile a fost vândută Căilor ferate române, pe cursul francului de atunci, pentru a evita orice scădere de valută, și că în fine îi roagă să-i lase să amâne plata acestei cambii, de oarece leul nostru e într'o situațiune prea defavorabilă, și că de îndată ce se va urca nu vor întârzia să o achite.

Fapt important este că polița de care e vorba nu poartă semnătura d-lui administrator sequestru. Era dar firesc, că acțiunea pe care a intentat-o D-l Mauriciu Béhar, din Paris, și care posedă cambia ce-i a fost transmisă de firma Colombier, să nu fie opozabilă firmei Haas, de oarece firma Haas a fost citată de instanță prin reprezentantul său legal, d-l administrator-sequestru, care singur era în drept să semneze cambia.

Intr'adevăr art. 16, 17 și 27 din Legea din 22 Decembrie 1916 spun categoric că administratorii sequeștri, și numai ei, reprezintă casa sau societatea și semnează pentru ea. Mai departe încă, circulara cu No. 42777/916 relativă la această lege, spune, adresându-se d-lor sequeștri: «De asemenea vă punem în vedere că misiunea ce vi s'a încredințat are menirea ca d-voastră să luați direct și efectiv în mâinile d-voastră administrația și conducerea averii ce aveți sub sequestru; așa fiind, în principiu nu poate fi vorba să vă substituiți prin alte persoane cari să lucreze în locul d-voastră, după cum sunt informat că s'a procedat în unele cazuri. Dacă însă situațiunea afacerii ce administrați este de așa fel încât se simte nevoie să fie mai multe semnături pe lângă a d-voastră, vă rugăm să arătați prin cererea adresată Ministerului de Justiție împrejurările acestea, pentru a se da autorizațiunea cuvenită. *Cererea o veți adresa parchetului respectiv, pentru a fi înmănată Ministerului de Justiție.*»

Desigur că această circulară atât de categorică, a inspirat Tribunalului de comerț ideea ca să vorbească tocmăi de cecece era oprit a se vorbi în cauză, adică despre mandat, tacit întâi, și apoi de ratificarea aceluia mandat prin scrisoarea pe care am rezumat-o mai sus. E încontestat că niciodată d-l administrator-sequestru nu și-a delegat semnătura și mai puțin d-lui Salay, pe care dinpotrivă l'a eliminat din afacere, pentru cauze determinate.

Scrisoarea de mai sus, din 26 Ianuarie 1921, cuprinde într'ansa dorința unui aranjament, emanată dela un om prevăzător, căruia i repugna ca creditorul său și lucră în culpă să se îmbogățească subit peste noapte, de pe urma unui joc de valută. Despre mandat nu poate dar fi vorba, fiind formal prohibit, în acest caz, de circulara de mai sus. Totuși, Tribunalul comercial, negăsindu și argumentele la îndemână în materie, a trebuit să împrumute Codului civil articolul 1546 — pentru o eșire onorabilă, — care, regretăm, nu are ce vedea în speță.

Tribunalul comercial a considerat chiar că acea scrisoare face parte integrantă din cambie. Este într'adevăr un caz rar acela în care o cambie periclitată prin asemenea vicii de formă să fie tonificată prin scrisori adiționale, condiționale, și e de notat că ne găsim într'o acțiune cambială, care prezintă particularitatea de a fi rapidă, strictă și lipsită de orice discuțiuni accesorii.

Este știut că toate actele ce-ar forma accesoriile unei cambii nu pot fi luate în considerațiune pentru confirmarea ei, de oarece o cambie trăește prin sine, și creiază fără vre-un examen de cauzalitate acte de comerț prin forma lor, spre deosebire de toate celelalte acte de co-

merț. Singura cauză a unei cambii este chiar emiterea ei. Cambia este un purtător de drepturi abstracte, putem zice chiar un succedaneu de numerar. *Vivante*, în tomul III, No. 955, exprimă ideea aceasta într'o formă foarte pitorească, zicând, că la cambii operațiunea comercială doarme, în timp ce polița circulă. Nimic nu poate să fortifice, nimic nu poate să strice unei cambii, chiar indicațiunea unei operațiuni ilicite, de oarece cambia presupune posesori succesivi, cari nu sunt ținuți să cunoască aceste amănunte. Acesta este și cazul pe care l' examinăm, de oarece D-l Mauriciu Béhar este posesor succesiv al unei cambii ce-i parvine dela d-l Colombier. În ipoteza aceasta nici nu poate juca cel puțin teoria încorporării, plasată „ad hoc“ de sentința de mai sus, de oarece scrisoarea în chestie era adresată D-lui Colombier, și nu avea ce căuta în servieta D-lui Béhar. Ea este pentru D-l Béhar un *res inter alios acta*, dacă D-l Béhar știe latinește, și nu poate să i strice și mai puțin să i profite intru câtva.

Este evident că acela care a semnat o cambie, se găsește într'o situațiune diferită, după cum se găsește în fața aceluia cu care a tratat, sau în fața unui terțiu. Așa zice *Vivante*, Tom. No. III, 1016. Față de primul se poate discuta excepțiunile, condițiunile etc., dar nu și față de un terțiu. Raporturile materiale din care s'a născut titlul, nu depășese cercul contractanților, ele nu urmează titlul în circulațiune; ele rămân dimpotrivă cantonate acolo unde s'au născut.

Și acuma, fiindcă i-a fost dragă Tribunalului teoria reprezentațiunii, să lăsăm puțin la o parte părerile noastre personale și să chemăm în ajutorul nostru autoritatea lui *Vivante*, care în op. cit. tom. III, No. 1037 (trad. fr.) zice: «*Ce rapport de représentation doit figurer sur le titre, mais il n'y a aucun mode limitatif d'expression.*»

Și, infine, pentru a încheia: No. 1038: «*Celui qui considère le mandat comme un accessoire inséparable de la lettre de change, nécessaire pour en demander le paiement et pour en faire le protêt, élève au rang de partie intégrante de la lettre de change un document auquel la loi ne donne pas ce caractère, comme elle le donne au contraire au protêt et au compte de retour. Si une lettre de change devait recueillir dans sa circulation en Italie (la noi în România-Mare) et à l'étranger tous les actes et tous les contrats judiciaires et extra-judiciaires qui justifient les signatures apposées en vertu d'un mandat par des administrateurs de personnes morales, de sociétés commerciales, par des tuteurs, par des curateurs et ainsi de suite, sa circulation deviendrait impossible.*»

Și nu știe *Vivante*, că la noi a fost posibil!

ALEX. EM. LAZARESCU

Doctor în Drept dela Paris, Avocat

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

TRIBUNALUL DIN LILLE

Audiența dela 19 Ianuarie 1920

Președinția d-lui LEROY, Președinte

Pensiune alimentară. — Sume datorate. — Nereclamarea plății lor. — Absența lipsei. — Plată fără cauză. — Art. 205 și urm. c. civ. fr., art. 187 și urm. c. civ. rom.

Creditorul unei pensii alimentare, care lasă să treacă un timp oarecare fără a cere plata ei la termenele fixate, recunoaște prin aceasta că pensiunea alimentară nu i-a fost indispensabilă spre a putea trăi. Iar pretinsa datorie alimentară este atunci fără cauză, în cât sumele datorate nu mai pot fi reclamate, fiindcă art. 205 și urm. c. civ. fr. n'a creat această datorie, decât în profitul aceluia care este în lipsă și numai în proporția acestei lipse.

Prin urmare, în speță, Castelain fiind condamnat de a plăti mamei sale o pensie alimentară de 120 fr. pe lună și din cauza mobilizării a suspendat plata ei, iar mama sa i-a făcut un comandament abia la 12 Iulie 1919, ca să-i plătească pensiunea alimentară dela 9 Aug. 1914 — care să ridică la 8064 fr. — deci după un termen de 5 ani, — fără să justifice, că a fost împiedecată de a cere pensiunea la scadență, sau că s'a împrumutat dela o terță persoană în comptul sumelor datorate, reese ca beneficiara pensiei alimentare n'a fost în lipsă, și ca atare nu mai poate reclama sumele datorate în virtutea art. 205 c. civ. (La Loi, No. 35 din 18 Februarie, 1921).

* * *

NOTA. — Hotărârea de mai sus soluționează una din problemele delicate ale dreptului.

Este vorba dacă o pensie alimentară neachitată și nereclamată la termenele exigibile, poate fi cerută posterior în bloc, când creditorul nu justifică că, cu toate că nu a cerut pensia, era în nevoie și s'a împrumutat, spre exemplu, pentru a putea subveni la nevoile sale.

Baudry-Lacantinerie și Honques Fourcade sunt aproape singurii cari admit soluția afirmativă,¹⁾ majoritatea juriștilor adoptă însă soluția negativă. Controversa aceasta însă e datorită unei confuzii. Într'adevăr autorii și jurisprudența franceză spun în mod constant că: „Attendu que les dettes alimentaires ayant, dans le cas de l'art. 205 c. c. pour cause unique les besoins de celui qui en est créancier, si celui-ci peut vivre plusieurs années sans réclamer le paiement de cette dette et sans contracter d'emprunt, ce fait prouve qu'il n'a pas été dans le besoin pendant cette période de temps; qu'il suit de là que la dette alimentaire a été temporairement sans cause, et que les arriérages arriérés ne peuvent pas être exigés.”²⁾

Baudry la rândul său afirmă că: „La pension alimentaire, lorsqu'elle a été l'objet d'un règlement entre les parties, ce règlement, qui, s'il ne crée pas l'obligation, en impose seul en principe l'exécution à celui qui en est tenu, doit par une juste compensation, conserver toute sa force jusqu'à ce qu'il ait été régulièrement modifié.”

Ori ceea ce este foarte caracteristic în speță, ambele teorii au dreptate în raționamentul lor.

Ce se întâmplă? O persoană în nevoie cere instanțelor judecătorești să-i acorde o pensie alimentară și obține satisfacție. După câtăva vreme, în intervalul căreia trec și câteva rate neplătite, creditorul cere pensiunea în bloc. I se refuză și vrea să execute hotărârea justiției. În acest stadiu debitorul face o acțiune pentru a dovedi că creditorul nu mai era în nevoie de mult și cere să fie exonerat de a mai plăti pensia în mod retroactiv cu începere de la data când tribunalul din circumstanțele cauzei va fixa că creditorul pensiunii nu mai era în nevoie, adică nu mai intra în cadrul persoanelor cu dreptul la pensie alimentară (190 și urm. c. civ.). Poate tribunalul să dea o atare hotărâre? Incontestabil că da.

În adevăr, datoria unei pensii alimentare are în drept un caracter particular, vremelnic și provizor și ceea ce este și mai caracteristic această datorie e variabilă, fiind în funcție de nevoile creditorului și de averea debitorului acestei pensii³⁾.

Rezultă de aici că hotărârile judecătorești care fixează datoria pensiei alimentare n'au caracterul lucrului judecat. Reclamantul poate intenta oricâte acțiuni voiește pentru acelaș scop, pensiunea alimentară, și contra aceleăș persoane.

Dacă este așa, în mod indirect rezultă că și părătul sau debitorul unei pensii alimentare, poate în aceleăș condiții intenta la rândul lui acțiune creditorului pensiei, pentru a cere reducerea sau chiar exonerarea sa pe motivul că condițiile cerute de lege pentru a avea dreptul la pensiunea alimentară nu mai există. Aceste hotărâri sunt provizorii și pot statua în mod retroactiv, căci au un efect și o valoare relativă fiind în funcție de circumstanțele cauzei și de condițiile sociale ale părților din speță, care pot la rândul lor varia.

S'a mai obiectat în contra acestei teorii art. 2277 din c. civ. francez (1907 c. civ. român) care vorbind de prescripția de 5 ani, precizează spunând că ratele pensiunilor alimentare se prescriu prin acest laps de timp. Ori această obiecție nu ține. Art. 2277 nu pune nici un obstacol la soluția dată mai sus, pentru că acest text nu statuează de cât pentru cazul când debitorul fiind în nevoie, adică în condițiunile cerute pentru a avea dreptul la pensie, nu a cerut-o din neglijență și nu din altă cauză. (Caen 1874. S. 09. 2. 52. Nancy 15 Febr. 1907. S. 09. 2. 52). De altfel această soluție este destul de veche, încă din 1832 Curtea de apel din Paris a statuat în acelaș sens: «La femme commune en biens, à laquelle une pension alimentaire a été accordée contre son mari, et qui est resté nombre d'années sans en toucher les arriérages, ne peut réclamer le paiement de ces arriérages échus, qu'autant qu'elle justifierait d'emprunts contractés pour faire face à ses besoins». (Paris, 1 Dec. 1832 S. 34. 2. 47).

Tot așa a statuat în mod implicit și Curtea din Lyon: «On ne saurait, en effet, faire ressortir du seul fait du retard apporté à la réclamation des termes arriérés, ni la preuve que le créancier n'a pas eu besoin de sa pension en telle sorte que, pour les termes arriérés, la pension serait sans cause...» (Lyon C. Dec. 1911. S. 1912. 2. 167). La noi D. Alexandresco (T. I. p. 717) se mărginește să atingă chestia în mod sumar și indirect,

1) Baudry-Lacantinerie și Honques Fourcade, vol. 3, No. 2104.

2) Curtea de Apel din Caen 1874. Sirey. 1909. 2. 52 în notă.

3) Laurent, T. III, 49; Budry-Lacantinerie III, 2066 și urm.; Alexandresco, I, p. 718.

spunând că: «Numai ratele din trecut neplătite acelui în drept, în timpul vieții sale, constituind pentru dânsul și pentru ai săi un drept câștigat, pot fi cerute de moștenitorii lui».

Incontestabil că aceasta nu e direct chestia ce

ne preocupă și în lipsă de jurisprudență la noi trebuie să ne mărginim să adoptăm soluția franceză, având în cod aceleași dispozițiuni legale.

EUG EMMANUEL
Doctor în Drept — Avocat

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA II

Apelant: Ministerul de Agricultură și Domenii prin d. av. Netter
Intimat: Emil Sicar prin d. avocat Paesimadi.

Decretul-lege No. 3616/918. — Întreprinderi puse sub sechestru. — Contestație. — Dacă există dreptul de a face contestație la o avere considerată ca pradă de războiu? Soluție afirmativă. — Interpretarea decretului-lege No. 3616 din 1918. — Art. 1 și 5 din sus menționatul decret-lege.

Art. 5 din decretul-lege No. 3616 din 10 Dec. 1918 impune Societăților anonime, asociațiilor sau întreprinderilor de orice, fie înființate în timpul ocupațiunii de către supușii Statelor dușmane și Societăților care existau la data ocupațiunii, însă care, au lucrat sub ordinele supușilor Statelor dușmane, precum și supușilor aliați și chiar români, cari au avut întreprinderi, ce au adus un folos inamicului fie direct, fie indirect, de a declara ce operațiuni a făcut, care a fost partea lor în aceste întreprinderi și care a inamicului, până în termen de 15 zile de la data publicării decretului, iar cererile societății sau întreprinderii, care vor fi sprijinite pe inamic vor fi declarate imobilizate, și puse sub sechestru. Contra unei atari dispozițiuni, numai supușii români sau aliați, care ar pretinde că patrimoniul lor nu intră în categoria celor precedente, pot face contestațiuni.

Însă dreptul de contestație fiind o cale de drept comun pentru toți acei cari s'ar crede atinși în drepturile lor, fie printr'o executare, fie printr'o măsură similară executărei, cum e în speță aceea a imobilizării sau sechestrării averilor, nu există nici un interes a distinge dacă intimatul și-a întemeiat contestația pe dispozițiunile decretului lege 3616/918 sau pe dreptul comun, din moment ce chiar sechestrarea s'a făcut considerând averea ca pradă de războiu. Prin urmare, în drept, nu se poate tăgădui părții lezate dreptul de a face opozițiune sau contestațiune.

In fapt: Curtea constatând, că vânzarea făcută intimatului de către supușii dușmani Kiver și Millès este deghizată, și că în realitate fabrica de liqueur Dobrovitz din comuna Racovitză (jud. Argeș), deși a fost rechiziționată de dușman, însă s'a permis lui Kiver și Millès de a fabrica țuică; că, fabricarea ei era oprită de comandamentul trupelor de ocupațiune, și că, această țuică a fost vândută dinpreună cu cazanele instalate de numiții supuși dușmani în prezina retragerii trupelor dușmane din țară intimatului, care este o persoană interpusă, — această întreprindere intră în categoria celor prevăzute de art. I din decretul lege 3616/918 — care trebuie pusă sub sechestru, (*Curtea de Apel București, Secția II, decizia civilă No. 11 din 2 Februarie 1921, prin care s'a admis apelul contra sent. No. 27/919 a Trib. Argeș Secția II-a.*)

SECȚIA III

Apelantă: Cécile Bresson, tutoare prin d. av. Neter.

Intimați: Gervais Coengoint, Louis Fraise și alții prin d. av. Vines și Gușerescu.

Tutore. — Plasare de bani ai minorilor. —

Asociație în participație. — Dacă constituie un plasament? — Soluție afirmativă. — Art. 339 cod. civ., art. 13 și 253 c. com.

Conform art. 339 c. civ. tutorele sau tutoarea are îndatorirea de a face ca excedentul veniturilor minorilor să fie plasat și să-i producă dobânzi, fără să i se impună vre-un anumit mod de întrebuințare, și el are latitudinea să plaseze acest excedent așa după cum va crede de cuviință că e mai avantajos minorilor.

În speță, apelanta plasând acest excedent într'o asociațiune în participație, care potrivit art. 253 c. com. nu constituie față cu cei de al treilea o ființă juridică distinctă de persoana asociaților, astfel că averea pusă în comun de asociați rămâne avere proprie și personală a fiecărui asociat, și prin urmare și responsabilitatea participanților se mărginește la aportul lor social; în-suși caracterul juridic al asociațiilor în participație e că, participarea e limitată atât la beneficiile cât și la pierderile eventuale ale unei întreprinderi; reesă că e un plasament de capital, iar nu întreprinderea unui nou comerț, pe care comerț conform art. 13 cod. com. tutoarea n'ar putea fi autorizată să-l înceapă.

Prin urmare, în speță, apelanta, prin participarea la asociațiunile proiectate, a făcut un plasament de capital, care tocmai intra în îndatoririle sale legale și, deci rău Trib. a respins omologarea avizului Consiliului de familie (*Curtea de Apel București, secția III-a, decizia civilă No. 15 din 9 Feb. 1921, prin care s'a admis apelul contra Jurnalului No. 17551/920 al Tribunalului Ilfov, secția III-a.*)

SECȚIA IV

Apelantă: Soc. anonimă «Crucea» prin d. avocat Paul Hiescu. Ministerul public ocupat de d. procuror de secție C. Bossie.

Societate anonimă. — Sporire de capital. — Dacă consiliul de administrație are acest drept, care aparține numai adunării generale? — Art. 160 c. com.

Deși este exact că potrivit dispozițiunilor art. 160 c. com. majorarea capitalului social al Societăților anonime se hotărăște de Adunarea generală, în speță însă nu poate fi vorba despre o încălcare a acestui drept al Adunării genera'e de către Consiliul de administrație, când prin statut, art. 9, se prevede numai în mod excepțional primului Consiliu de administrație dreptul, ca după acoperirea întregului capital social (100.000 lei), să decidă în majoritate de cel puțin 2/3 din numărul membrilor Consiliului, sporirea capitalului până la 10.000.000 lei. (*Curtea de Apel București, secția IV-a, decizia comercială No. 1 din 1 Ianuarie 1921, prin care s'a admis apelul contra sent. No. 633/920 a Trib. Ilfov, secția I-a com.*)

NOTA.—Asupra acestei chestiuni controversate vezi *M. A. Dumitrescu* Codul de comerț comentat. Vol. VI No. 2048 p. 264 și autorii citați: *Vivante*, No. 499. (Ed. II), *Navarini* No. 572 *Carpentier*, Rep. Soc. Com. No. 5470, *Houpin* No. 663, *Lyon Caen*, t. 2, No. 692; *Cas. Turin* 31 Mai 1904.

(N. R.)